Schoon Water Knipselkrant
feb. 2016 - feb. 2017

Selectie tweets

overSchoonWater @overSchoonWater · 24 jan.

Beheerders actief aan de slag met #chemievrij werken in #sport en #golf. #trendsetters @EftelingGolf bit.ly/2jXMq2m

overSchoonWater @overSchoonWater · 1 dec. 2016

Schoon Water tip: reinig nu uw spuit, en vang spoelwater op om milieubelasting te voorkomen! bit.ly/2gab0l2

overSchoonWater @overSchoonWater · 29 nov. 2016

Bijeenkomst sierteelt en snijheesters: veel niet-chemische alternatieven voor gezonde planten @DelphyBoomteelt bit.ly/2gf2UAV

overSchoonWater @overSchoonWater · 2 nov. 2016

Boeiend interview van journaliste met akkerbouw deelnemer Schoon Water en @zegtCLM. Artikel volgt binnenkort.

overSchoonWater @overSchoonWater · 13 jan.

Nog enkele plekken vrij op extra nationale chemievrije bijeenkomst verhardingen. 26 januari Lelystad.Zie uitnodiging onkruidvergaat.nl/nieuwsoverzich…

overSchoonWater @overSchoonWater · 15 dec. 2016

Schoon Water bijeenkomst asperge: vliegtuigbeelden voor specifiek bemesten en bestrijden Mest en middel sparen @brabantsedelta @DelphyAKZO

overSchoonWater @overSchoonWater · 3 nov. 2016

Volle bak op laatste vd 4 nationale chemievrije bijeenkomst in @gemeentekatwijk ervaring&kennis delen. @zegtCLM @stadswerk @CUMELANederland.

overSchoonWater @overSchoonWater · 17 okt. 2016

Schoon Water deelnemers realiseren blijvende verlaging milieubelasting bit.ly/SWB-Pb17okt16 #SchoonWater #milieu

3 2

overSchoonWater @overSchoonWater · 29 jul. 2016

#Schoonwater telers ook actief voor de #bijen. Inzet voor duurzame teelt.

twan vd heijden ツ @gerritgaatjee

Wij en veel telers zijn jaren bezig voor het behoud van bijen! ism.imkers. Milieuclubs dit gemist? #bijendiscussie

4 3

overSchoonWater @overSchoonWater · 29 jun. 2016

SW bijeenkomst Brabants Westhoek: Mooie gewassen ondanks nat weer en goede resultaten 2015 bit.ly/293xTJU

overSchoonWater @overSchoonWater · 4 okt. 2016

1ste van 4 nationale chemievrije bijeenkomsten gaat van start in Doorn. Meldt u snel aan als u wil komen naar volgende bijeenkomst

overSchoonWater @overSchoonWater · 19 aug. 2016

Ook milieubelasting water op de kaart

CLM Onderz & Advies @zegtCLM

Lelieteler v/der Heijden blij met nieuwe milieubelastingskaart #lelie. Alle milieubelastingspunten op een rij! #KAVB

overSchoonWater @overSchoonWater · 13 jul. 2016

Bijeenkomst sperziebonentelers: veel interesse voor #wingssprayer

overSchoonWater @overSchoonWater · 5 jul. 2016

Heeft u last van onkruiden in uw (moes)tuin? Een nieuwe tool geeft u snel & eenvoudig chemievrije tuintips. bit.ly/29I2PGL

6 3

Selectie teelttips

Teelttip Akkerbouw: groenbemesters nu aanpakken

De meeste groenbemesters hebben een flinke opdoffer gehad van de vorst. Maar lang niet alle groenbemesters zijn compleet bevroren. Omdat de weersomstandigheden gunstig worden voor hergroei is het nu zaak om groenbemesters te bewerken. Doel is de groenbemester zo te beschadigen aan blad en wortels dat er geen massale bladgroei meer ontstaat. De productie van organische massa heeft al plaats gevonden, het gaat vooral om de wortels.
Er zijn verschillende methodes de groenbemesters te bewerken: schijveneg, frees, green cutter en klepelaar. Iets mindere werking hebben de cultivator en woelers. Gebruik geen glyfosaat, bij een goede onderwerking is dat niet nodig.

Demo onderwerken groenbemesters
Op het bedrijf van Schoon Water deelnemer Frans van Poppel in Bergeijk ligt een groenbemester proef met vier groenbemesters: Betamaxx, Bladrammenas + 3% raketsla en 97% Gele Mosterd + 3% Facelia en grasmengsel met Engels raaigras.
Deze worden door verschillende machines ondergewerkt tijdens een demonstratie.

U bent van harte uitgenodigd op: **24 februari 2017 om 13.30 op het bedrijf van van Poppel, Burgemeester Aartslaan 22, 5571 TS Bergeijk.**
Er wordt gedemonstreerd met:
Green Cutter
Schijven eg
Woelers
Cultvator

20 februari 2017

Schoon Water tip: Schoonmaken spuitapparatuur

Nu is het juiste tijdstip om de veldspuit of motorvatspuit te reinigen, nu deze lange tijd niet meer wordt gebruikt. Aan de buitenkant van de spuit zitten gewasbeschermingsmiddelen die met het spoelwater in de sloot of het riool terecht kunnen komen. Uit metingen in putten van wasplaatsen blijkt dat spoelwater verschillende gewasbeschermingsmiddelen bevat, vaak in normoverschrijdende concentraties. Reinig de spuit daarom op een speciale spoelplaats waar het water wordt opgevangen. Het spoelwater kan vervolgens over het land worden verspoten of in een fytobac/biofilter worden opgevangen. Daarmee voorkom je belasting van het water.

De binnenkant kan worden gereinigd door de tank gedeeltelijk te vullen met water. Voeg als schoonmaakmiddel bijvoorbeeld Primaclean toe. De oplossing moet gedurende circa 20 minuten worden rondgepompt, terwijl u de doppen af en toe laat spuiten. Spuit de oplossing diffuus leeg over onbeteeld land. Reinig daarna ook de doppen en filters grondig. Doe dit met een zachte doppenborstel. Gebruik geen staalborstels of andere harde borstels.
Bij een winterbehandeling hoeft u niet na te spoelen met water omdat het middel een beschermd laagje aanbrengt tegen corrosie.

Draag bij het reinigen van uw spuit persoonlijke beschermingsmiddelen!

30 november 2016

Schoon Water tip: Groenbemesters goed zaaien

De teelt van een groenbemester lukt niet altijd even goed. Een goede groenbemester heeft echter vele voordelen. Zo voorkomt deze afspoeling van vrijkomende nutriënten in het late najaar en in de winter, levert de bladmassa extra nutriënten en organische stof, en helpt de groenbemester onkruid te onderdrukken, wat weer herbiciden kan schelen. Op praktijkbedrijf Geling in Oploo zijn proeven gedaan om twee zaaimethodes te vergelijken.

Verschillende groenbemestermengsels zijn ingezaaid met een zaaikouter én met een zaaibalk achter de cultivator. De verschillen drie weken na inzaai zijn groot. De zaaikouter geeft bij alle zaadmengsels en groenbemesters een duidelijk hoger plantaantal per m^2, gemiddeld 51 planten meer. Het groenbedekkingspercentage bleek bij deze zaaimethode circa 18% hoger.

Goede bedekking

Een goede bedekking is van groot belang voor de onkruidonderdrukking. De foto's laten het verschil in zaaimethode goed zien. De Japanse haver staat er veel dichter en egaler bij. Een goede inzaai is dus van groot belang voor een goede groenbemester.
Delphy voerde de proeven uit in opdracht van BO akkerbouw.

Figuur 1: Japanse haver met kouter gezaaid
Betere grondbedekking

Figuur 2: Japanse haver breed gezaaid
grondbedekking 18% minder

28 september 2016

Schoon Water tip Boomteelt: Cylindrocladium en zonnig weer

De cylindrocladium beheersing in Buxus is dit jaar in Zuid-Nederland zeer lastig geweest door de vele natte en donkere dagen in juni en juli. De laatste 3 weken zijn gelukkig vrij droog en zonnig. Hierdoor is de infectiedruk van deze schimmel sterk gedaald en is het verstandig om geen systemische middelen in te zetten, die ook meer belastend zijn op het grondwater, zoals Spirit, Luna Privilege en Mirage Plus.
Voor deze periode is het bedekken met spuitzwavel aangevuld met bladmeststoffen voldoende.
Een mooie en goedkope combinatie is 2 kg spuitzwavel + 5 kg bitterzout + 2 liter Aminosol per ha. Deze combinatie heeft een lage milieubelasting op het grondwater.

Herregistratie van Mirage plus en Spirit

De middelen Spirit en Mirage Plus hebben onlangs een herregistratie gekregen. Daarbij is het etiket wel enigszins aangepast.
De dosering van Mirage Plus blijft 350 ml per 100 l water, met een maximum dosering van 1,05 l per ha en maximum 2 toepassingen per jaar. Dat was maximaal 1,4 l/ha en maximaal 4 toepassingen. Voor het oude etiket geldt een uitlever en opgebruik datum van: 1-10-2016.
De dosering van Spirit blijft 350 ml per 100 l water, met een maximum van 1,4 l per ha. Maar er mogen maximaal 2 toepassingen en samen mag niet meer dan 2,1 l/ha per teeltcyclus worden gebruikt.
Op het advies geeft de fabrikant aan te spuiten 350 ml per 100 l water en met 150 tot 300 liter water per hectare zodat de maximale dosering per ha niet wordt overschreden.
Onze ervaring is dat zeker bij grotere Buxus voldoende water nodig is voor een goede bedekking en indringing. In onze proeven spuiten wij 1.000 l water per ha met de maximale wettelijke dosering per ha (1,4 l/ha). Hiermee hebben we een goed resultaat.

Ga dus verstandig om met de inzet van deze middelen.
Systemisch werkende alternatieven zijn de middelen Signum en Switch, die beide groen scoren op de milieumeetlat.

31 augustus 2016

Schoon Water tip: Wateroverlast in suikerbieten, snijmaïs en aardappelen

Bij diverse Schoon Water telers is extreem veel water gevallen. Wat te doen?

Uw schoon Water adviseurs geven een aantal tips voor suikerbieten, snijmaïs en aardappelen.

Suikerbieten:

Vlak voor het sluiten van het gewas bij dicht geslagen grond schoffelen om de grond open te trekken. Dit heeft vooral zin op iets zwaardere grond die dichtgeslempt is. Percelen lichte grond waar het probleem water is heeft schoffelen weinig effect, hier is het probleem zuurstoftekort onderin. Het water laten zakken is de enige remedie.

Snijmaïs:

Ook bij dicht geslagen grond de grond open trekken zodat bij een nieuwe bui het water weg kan.

Aardappelen:

De Phytophthoradruk neemt toe, op steeds meer plaatsen wordt phytophthora gevonden. Zorg voor een korte interval, vooral in snel groeiende gewassen. Bij wijze van uitzondering adviseren we daar waar nog niet of al langer niet gespoten is kunnen worden:

0,2 kg Curzate Partner + 0,6 ltr Revus en na 5 dagen herhalen. Dit is een combinatie de goede bladbescherming geeft en iets curatieve werking. Revus ook gebruiken bij wisselvallig weer, het middel is na 0,5 – 1 h regenvast.

Voor Schoon Water is deze combinatie niet gunstig. Dus adviseren we daarna weer de gewone Phytophthora bestrijding (voorkeur voor Revus of Orvego) te vervolgen.

Bemesting

In percelen die erg nat hebben gestaan is stikstof verloren gegaan door vervluchtiging. Dit treedt op bij zuurstofloze omstandigheden. Een overbemesting is hier al snel zinvol.

Suikerbieten en mais: 100 kg KAS

Aardappelen : 150-200 kg KAS.

Bij aardappelen is het mogelijk snel te meten hoeveel N er nog in het blad aanwezig is.

Een extra overbemesting mag gegeven worden bij meer dan 50mm neerslag in een etmaal of 60 mm in 2 etmalen en meer dan 25% schade bij geen overbemesting. Vooraf melding op de RVO site en het opstellen van een rapport door een deskundige is vereist.

Neem bij vragen contact op met uw Schoon Water adviseur.

16 juni 2016

Schoon Water tip maïs: spuiten in 3e-4e blad na opkomst, niet voor opkomst

De eerste maïs staat boven en tegelijk moet er nog veel gezaaid worden. Momenteel worden adviezen gegeven voor spuiten direct na zaai met Frontier en Stomp Sc. Het verleden heeft echter geleerd dat je praktisch nooit klaar bent en na opkomst opnieuw met een volle dosering moet spuiten. Er zijn altijd minder gevoelige onkruidsoorten die zich van de bodemherbiciden niets aantrekken. Het Schoon Water advies is daarom onveranderd: Na opkomst in 3-4 blad stadium van de maïs voor het eerst spuiten.

Een goede combi in de grondwaterbeschermingsgebieden is:
1,5 ltr Laudis + 0,5 ltr Samson Extra + 0,7 ltr Frontier + 0,35 ltr Kart

9 mei 2016

Bijeenkomst aardbei: milieubelasting, beperking insecticiden en nullozing

Op 24 maart was op het bedrijf van Van der Avoird een bijeenkomst van het project Schoon Water voor Brabant. In de kantine van het splinternieuwe bedrijf werd de milieubelasting over 2015 van de aardbeiengroep besproken. Met name toepassing van enkele fungiciden zorgden in 2015 voor een hogere milieu-belasting van grondwater. Voor oppervlaktewater is de milieubelasting in de afgelopen jaren afgenomen tot ongeveer 100 milieubelastingpunten per ha. Een prima prestatie van de aardbeiengroep.
Er was volop discussie over de beperkingen en mogelijkheden van de insecticiden Calypso, Pirimor en Vertimec Gold. Gebruik van deze middelen is niet toegestaan als water met deze middelen er in geloosd wordt. De middelen mogen wel worden toegepast als absoluut niet wordt geloosd uit de kas. Ieder bedrijf moet nadenken over de voorzieningen om nu al niet meer te lozen om bovengenoemde middelen nog te mogen gebruiken. Per 1 januari 2018 moet ieder bedrijf residu-loos zijn.

De groep maakte een rondje over het bedrijf van Van Der Avoird. Op de achtergrond de kassen en het schoon water bassin van 12.000 m3 waarin regenwater van de kassen en loodsen wordt opgevangen. Water vanuit de kas en vanaf het trayveld zuivert Van der Avoird met een traag zandfilter.

Bij Van der Avoird in Bavel willen ze waterlozing vanuit de kas en trayveld voorkomen. Dit lukt in de teeltperiode prima, maar in een regenrijk najaar/winter zal de opvangcapaciteit niet altijd toereikend zijn. Bijvoorbeeld bij een paar heftige buien achter elkaar. In dat geval wordt, na opvang van de eerste millimeters (first flush), het overige regenwater geloosd. Aandachtspunt is om ervoor te zorgen dat de voorraad vuil water niet te vol is als de regenrijke najaarsperiode eraan komt.

Met ruime opvangmogelijkheden van schoon regenwater, vuil recirculatiewater en gezuiverd recirculatiewater heeft het bedrijf goed nagedacht om zoveel mogelijk water binnen het bedrijf te houden. Een traag zandfilter filtert het recirculatiewater en zorgt voor ontsmetting.

26 maart 2016

Verbod op gebruik gewasbeschermingsmiddelen op verharding is goed nieuws voor schoon water

Eindelijk is het zover. Al tientallen jaren laat een steeds groter aantal gemeenten zien dat verharding betaalbaar en met behoud van dezelfde beeldkwaliteit chemievrij te onderhouden is. Vanaf 30 maart j.l. moeten professionele gebruikers verplicht met chemievrije methoden en technieken de straten op orde houden. Dit voorkomt dat gewasbeschermingsmiddelen uit- en afspoelen naar ons grond- en oppervlaktewater. Zo houden we ons drinkwater en onze omgeving schoon.

Drie Zeeuwse gemeenten staan samen klaar voor chemievrij beheer.

Op 30 maart j.l. is het wijzigingsbesluit gepubliceerd over het verbod van professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw. Het besluit staat op https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-112.html

In het besluit kunt u lezen dat vanaf 31 maart 2016 het verboden is om als professionele gebruiker op verharding gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken. Voor onverhard oppervlak gaat het verbod in per 1 november 2017.

Sportvelden en recreatiebedrijven zijn uitgezonderd van deze 2 verboden. Zij hebben een Green Deal ondertekend en dienen in 2020 te voldoen aan deze verboden. Daarnaast zijn er enkele zeer specifieke uitzonderingssituaties. Zie hiervoor https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-12110.pdf

Zogenaamde 'groene middelen' / 'laag risicostoffen' vallen ook onder het verbod en mogen dus niet toegepast worden.

Schoon Water

Schoon Water vindt het belangrijk dat er nu duidelijkheid is voor de professionele gebruiker, gemeenten en terreineigenaren. Voor de particulier is er (nog) geen verbod, dit zit volgens staatssecretaris Dijksma wel in de pijplijn. Communicatie naar de particulier is belangrijk. Op deze site (onder bewoners) staan tuintips om zonder bestrijdingsmiddelen de tuin te onderhouden. Schoon Water richt zich het komende jaar op het chemievrij beheer van sportvelden en recreatieterreinen.

Meer informatie

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met Schoon Water (info@schoon-water.nl of 06-22229255). Ook kunt uw vraag stellen via het Schoon Water Forum op deze site.
Informatie over chemievrij beheer van zowel verharding als niet-verharding is te vinden op www.onkruidvergaat.nl/onkruid-mos-en-aanslag/

1 april 2016

Schoon Water tip fruitteelt: waar nodig perenbladvlo nu aanpakken

Op dit moment zijn de omstandigheden goed voor de perenbladvlo en de springers zijn alweer veel gesignaleerd. Het verschilt echter sterk per perceel. Kijk eerst of het ook uw percelen betreft. Als blijkt dat ze in uw perce(e)l(en) voorkomen is het zaak deze snel te onderdrukken met een product als Surround. Dit middel op basis van klei remt de verspreiding van de vlo. Het middel heeft geen nadelig effect op natuurlijke vijanden en bestuivers. Tijdige bestrijding van de perenbladvlo voorkomt een hoge populatie en hoger middelengebruik later in het seizoen. Goed voor de portemonnee en Schoon Water.

Heeft u last van de perenbladvlo en wacht u nog even met bestrijden is inzet van een minerale olie geschikter. Deze heeft echter wel een effect op bestrijders/natuurlijke vijanden en bestuivers en is daarom beperkt bruikbaar in de geïntegreerde teelt.

17 maart 2016

Eric Tilborghs in Rijsbergen gebruikt nieuwe technieken om mineralen efficiënter te benutten

‘Gewoon proberen en goed kijken’

PETER VAN HOUWELING

Vollegrondsteler Eric Tilborghs uit Rijsbergen gebruikt diverse technieken om mineralen en gewasbeschermingsmiddelen efficiënter te benutten. Daarmee bespaart hij op die middelen, terwijl de werking vaak beter is.

REPORTAGE

Het bedrijf van Tilborghs ligt aan een doodlopende weg van enkele kilometers. Na de ruilverkaveling Weerrijs Zuid is zijn land bijna helemaal omsloten door natuur. Tilborghs teelt op echte zandgrond, ‘klapzand’. Op 45 hectare teelt hij aardbeien en bladgewassen, zoals Chinese kool, ijsbergsla en groenlof.

Er is bijna het hele jaar een strakke planning. Als het weer het toelaat, plant hij wekelijks gewassen van 20 februari tot eind augustus. Hij oogst van mei tot december. Een vlakke arbeidsfilm met een vlakke afzet, dat is het streven. De ondernemer zet al het werk rond met zijn vrouw, een vaste medewerker en tijdens de piekmaanden in de zomer in totaal veertig seizoenmedewerkers. Dan moet het planten en oogsten tegelijk gebeuren.

Tilborghs is zich er terdege van bewust dat de intensieve teelten op het klapzand extra aandacht vragen van bemesting en gewasbescherming. Vooral het efficiënt benutten van mineralen is een uitdaging. Hij gebruikt daarom geen organische mest. ‘Dat past niet. Anders kun je geen kunstmest meer aanvoeren. Met kunstmest kun je beter sturen’, zegt hij.

Bovendien is het gebruik van organische mest op bladgewassen ‘not done’ in Global GAP. Toch loopt hij geen gevaar voor een teruglopend percentage organische stof. Want alleen al in de aardbeienteelt komt er jaarlijks 10 ton stro per hectare op het land.

Het is voor Tilborghs de kunst om mineralen nauwkeurig toe te dienen, precies op de goede plek, op het goede moment, als de plant het nodig heeft. Daarom geeft hij zijn bladgewassen de vloeibare meststof Urean tijdens het planten, heel precies gedoseerd, met een slangenpomp op de plantmachine, pal naast de plantjes. De meststof bevat drie soorten stikstof, van snel tot langzaam werkend.

Tilborghs heeft de plantmachine met de slangenpomp nu drie jaar. Hij wil niet meer anders. ‘Het werkt uitstekend. Je bemest veel preciezer. Je hoeft één bewerking minder te doen, er is minder kans op uitspoeling omdat de meststof vlakbij de plant komt, en er is geen risico dat je na het planten het land niet op kunt om te bemesten. Het is veel bedrijfszekerder. Het geeft veel rust.’

Hij heeft de indruk dat deze techniek langzamerhand vrij gangbaar is. Maar als hij in gedachten nagaat welke collega’s diezelfde techniek toepassen, komt hij lang niet tot de helft.

GEEN CIJFERS

De teler vindt het jammer dat er geen cijfers zijn over de benutting van de meststoffen met deze techniek. ‘We moeten teeltaanpassingen een beetje zelf uitvogelen, samen met onze adviseur.’ Dat is een van de redenen dat hij deelneemt aan het project Schoon Water voor Brabant en zich heeft aangemeld voor Brabant Bewust. ‘Je wordt er altijd wijzer van.’

> ‘We moeten teeltaanpassingen een beetje zelf uitvogelen, samen met onze adviseur’

Hij denkt dat hij in de bladgewassen niet veel meer kan doen om mineralen nog beter te benutten, vooral omdat bladgewas een relatief goedkope teelt is. ‘Het is centenwerk. Je moet oppassen dat je de teelt niet te duur maakt.’

Aardbeien zijn een gewas met een hogere omzet. Daar loont het eerder om een teeltmaatregelen te nemen die bijvoorbeeld 5 procent meer productie opleveren. In dat gewas gebruikt Tilborghs de gecoate meststof Agroblen. Die bestaat uit mineralen die van heel snel tot zelfs vier maanden na net toedienen het gewas continu voeding kunnen geven. Ook hier geeft hij de meststof precies in de rij, bij het plant.

Bovendien probeert hij wortelstimulerende middelen en plantversterkers, in samenwerking met zijn leverancier Klep. Hij heeft een granulaatstrooier op zijn plantmachine laten bouwen om de stoffen te testen. Hij moet zelf uitvinden of ze effect hebben. ‘Gewoon proberen en goed kijken’, is zijn aanpak. ‘Als je het verschil ziet, maakt dat al veel duidelijk. Je moet er ook een beetje in geloven. Maar als je niets doet, weet je ook niet of het werkt.’

De Rijsbergenaar heeft ook bij de gewasbescherming geïnvesteerd in technieken die de efficiëntie vergroten. Hij heeft bijvoorbeeld een spuit met luchtondersteuning. Die spuit ‘veel effectiever’ dan een gangbare spuit, is zijn ervaring. ‘De indringing in het gewas is veel beter. Daarom heb je met minder middelen betere resultaten. Ik zou niet meer zonder luchtondersteuning kunnen spuiten.’

Tilborghs kan niet precies zeggen hoeveel minder middel hij spuit. ‘Ik denk dat 10 procent wel een reële schatting is. Mijn kosten voor gewasbescherming zijn heel wat. De techniek betaalt zich zeker terug.’

Deelnemer ‘Brabant Bewust’

Eric Tilborghs neemt al jaren deel aan het project ‘Schoon Water voor Brabant’ en heeft zich ook aangemeld voor het nieuwe programma ‘Brabant Bewust’. ‘Je wordt er altijd wijzer van’, geeft hij als motivatie. ‘Vroeger sprak je elkaar bij de veiling, maar dat is niet meer. Er zijn te weinig telers, en de telers die er zijn spreken elkaar minder, omdat er veel verschillende afnemers zijn. Er zijn ook minder studiegroepen, zeker bij bladgewassen.’

Vijfhonderd Brabantse vollegrondstelers, akkerbouwers en veehouders kunnen gratis meedoen aan Brabant Bewust. In ondernemersgroepen, met workshops en demonstraties gaan ze aan de slag met bodemvruchtbaarheid, bemesting en mineralenbenutting. Het doel is om efficiënter gebruik van mineralen te stimuleren: meer opbrengst met dezelfde hoeveelheid mineralen. Dat levert niet alleen meer rendement, maar is ook nodig omdat het Brabantse oppervlaktewater nog te veel mineralen bevat. Geïnteresseerde ondernemers kunnen mailen naar Wico.Dieleman@zlto.nl.

Eric Tilborghs gebruikt naar eigen schatting 20 tot 10 procent minder gewasbeschermingsmiddelen. Foto: Peter van Houweling

170218_Nw. Oogst_
Eric Tilborghs SWB
en BrBew

Schoon Water op sport- en golfterreinen en bijeenkomsten met opdrachtgevers

Beste Schoon Water deelnemer,

Beheerders actief aan de slag met chemievrij werken in sport en golf
Vanaf 2020 geldt een verbod op het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op sportvelden en golfbanen. Veel sportvelden binnen de grondwatersbeschermingsgebieden in Noord-Brabant worden nu al beheerd zonder bestrijdingsmiddelen. Sportverenigingen lopen daarmee enkele jaren voor op de wetgeving. Dit draagt bij aan het schoon houden van het water, als bron voor ons drinkwater. Echter is het nog geen gemeengoed en dient er nog meer ervaring mee opgedaan te worden.

Beheerders van Brabantse sportvelden en golfbanen lieten zich op 11 januari j.l. op het Efteling Golfpark informeren over de laatste stand van zaken over chemievrij beheer. Lees hier meer over de bijeenkomst.

Bijeenkomsten met de opdrachtgevers
Gedurende december hebben de Schoon Water adviseurs een groot aantal bijeenkomsten georganiseerd met als basis technieken die voorkomen dat gewasbeschermingsmiddelen in het grond- en oppervlaktewater terecht komen, zoals o.a. SmartFarming met behulp van taakkaarten, plantversterkers en groenbemesters. Lees hier meer over de bijeenkomsten.

Medewerkers van Brabant Water en de Brabantse waterschappen waren op de bijeenkomsten aanwezig om het belang van schoon grond- en oppervlaktewater toe te lichten. Zij presenteerden ook de resultaten van de waterkwaliteitsanalyses.

Loket Erfemissie Gewasbescherming
Het aanpakken van erfemissie is cruciaal om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren. Er is veel informatie beschikbaar over maatregelen om erfemissie te voorkomen. Er kunnen echter vragen opkomen, specifiek voor het bedrijf. Deze vragen kunt u stellen bij het Loket Erfemissie: erfemissie@clm.nl of 0345 470 719 (Yvonne Gooijer, CLM).

Evalueer tijdig uw gewasbeschermingsmonitor
De SchoonWaterWijzer helpt u bij het opstellen van de wettelijk verplichte gewasbeschermingsmonitor. De ingevulde, en geëvalueerde, SchoonWaterWijzer en een actuele spuitregistratie vormen samen de gewasbeschermingsmonitor. De evaluatie van uw gewasbeschermingsmonitor moet binnen twee maanden na het einde van de teelt geëvalueerd zijn. Evalueer het dus meteen!

Met vriendelijke groet,
Het Schoon Water team

170201 Schoon Water op sport- en golfterreinen en bijeenkomsten met opdrachtgevers.pdf

Schoon Water voor Brabant

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Initiatiefnemers zijn Provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, ZLTO, stichting Duinboeren en de Brabantse waterschappen. Grond- en oppervlaktewater zijn bron voor drinkwater. Loonwerkers, aardappel-, boom- en vollegrondsgroenteteelers in heel Brabant doen mee aan het project. In elf grondwaterbeschermingsgebieden, doen zelfs alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen mee: bewoners, bedrijven, landbouw, en gemeenten. Zo zorgen zij samen voor schoon drinkwater, nu en in de toekomst.

Beheerders actief aan de slag met chemievrij werken in sport en golf

24 januari 2017 | CULEMBORG

Beheerders van voetbal- en golfverenigingen in Noord-Brabant werken steeds vaker zonder bestrijdingsmiddelen. Dit draagt bij aan het schoon houden van het water, als bron voor ons drinkwater. Veel sportvelden binnen de grondwatersbeschermingsgebieden in Noord-Brabant worden nu al beheerd zonder bestrijdingsmiddelen. Sportverenigingen lopen daarmee enkele jaren voor op de wetgeving. Echter is het nog geen gemeengoed en dient er nog meer ervaring mee opgedaan te worden. Vanaf 2020 geldt een verbod op het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op sportvelden en golfbanen.

Beheerders van Brabantse sportvelden en golfbanen lieten zich op 11 januari j.l. op het Efteling Golfpark informeren over de laatste stand van zaken over chemievrij beheer. De goede opkomst, bestaande uit gemeenten, sportveldbeheerders en adviseurs, maakt duidelijk dat het onderwerp leeft onder de betrokkenen. Op de Schoon Water bijeenkomst vertelde Brabant Water hoe belangrijk chemievrij beheer is voor schoon water.

Gemeentelijk beheer

De gemeenten binnen de grondwaterbeschermingsgebieden in Noord-Brabant lopen voorop qua chemievrij beheer. Vanaf 2016 is het niet meer toegestaan om op verhardingen chemische middelen toe te passen. Uit de inventarisatie bij de 18 Schoon Water gemeenten blijkt dat vrijwel al deze gemeenten ook het beheer in het openbaar groen al geheel chemievrij uitvoeren. Daarnaast wordt in circa de helft van gemeenten op de voetbalvelden geen chemie meer gebruikt. Op 11 januari vertelde de gemeente Helmond hoe zij hun sportvelden sinds 2 jaar zonder chemie beheren. Afstemming met de sportclubs is hierbij heel belangrijk: *“Speeldruk is een belangrijke factor voor de kwaliteit van de grasmat”.*

Beheer golfbaan

Het Efteling Golfpark heeft in 2016 een eerste stap gezet om haar golfbaan chemievrij te beheren. Door micro-organismen aan de bodem toe te voegen, worden bodem en gras vitaler en daarmee minder gevoelig voor kwaadaardige schimmels, plaaginsecten als engerlingen en emelten. Een dichte grasmat is ook minder kwetsbaar voor de vestiging van onkruiden. De bemesting is verlaagd; ook dit komt ten goede aan het bodemleven en uiteindelijk aan een sterkere golfbaan. Het afgelopen jaar is slechts eenmalig één hole behandeld met een herbicide. De milieubelasting is hierdoor zeer sterk gereduceerd t.o.v. voorgaande jaren. De komende jaren werken de Efteling, leveranciers en Schoon Water hieraan verder.

Als u vragen heeft kunt u contact opnemen met Carin Rougoor (CLM) via crougoor@clm.nl of 0345-470769.

Schoon Water voor Brabant

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Initiatiefnemers zijn Provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, ZLTO, stichting Duinboeren en de Brabantse waterschappen. Uitvoering is in handen van CLM Onderzoek en Advies, Delphy en EcoConsult. Grond- en oppervlaktewater zijn bron voor drinkwater. Loonwerkers, aardappel-, boom- en vollegrondsgroentetelers in heel Brabant doen mee aan het project. In elf grondwaterbeschermingsgebieden, doen zelfs alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen mee: bewoners, bedrijven, landbouw, en gemeenten. Zo zorgen zij samen voor schoon drinkwater, nu en in de toekomst. Zie ook www.schoon-water.nl

170124_persbericht beheerders actief aan de slag met chemievri jwerken in sport en golf

Schoon Water nieuwsbrief: chemievrij beheer in de Beekse Bergen

View this email in your browser

Het Schoon Water team wenst u fijne kerstdagen en een gelukkig 2017 toe!

161223 Nieuwsbrief- Beekse Bergen chemievrij.pdf

Beekse Bergen chemievrij

Schoon Water voor Brabant

Schoon Water voor Brabant werkt naast landbouw ook aan chemievrij beheer in de sport- en recreatiesector. Deze sectoren zijn door het ministerie van Infrastructuur en Milieu tot 2020 uitgezonderd van het verbod op het professioneel gebruik van chemische middelen op verhardingen. Schoon Water helpt beheerders van o.a. gemeentelijke sportvelden, enkele golfbanen, De Efteling en De Beekse Bergen om de overstap naar chemievrij beheer nu al te maken.

Schoon Water in de Beekse Bergen

Safari- en bungalowpark De Beekse Bergen heeft al in het najaar van 2015 besloten hun park zonder chemische bestrijdingsmiddelen te beheren. Hiermee lopen ze voor op de meeste andere ondernemers in de recreatiesector. Dit is goed voor een schonere omgeving en schoon oppervlakte- en grondwater.

Lees meer

Herinnering kennisbijeenkomst
gewasbescherming en spuitlicentie 2.
We rekenen op uw komst!

Is deze mail niet goed leesbaar? Bekijk de webversie

Herinnering kennisbijeenkomst gewasbescherming en spuitlicentie: we rekenen op uw komst!

12 december 2016 | Culemborg

Beste Schoon Water deelnemer akkerbouw,

Deze **woensdag 14 december** is de eerstvolgende akkerbouwbijeenkomst in Wanroij; zie hieronder voor meer informatie over het programma. Ook volgende week zijn er bijeenkomsten gepland.
U bent van harte welkom op een van deze bijeenkomsten.

Met vriendelijke groet,
Bert Aasman (Delphy) en Peter Leendertse (CLM)

Bijeenkomsten voor akkerbouwers binnen 'Schoon Water voor Brabant' met
Licentie 2 verlenging: TEELT “gewasbescherming, ziekten en plagen”

Beste Schoon Water deelnemer,

Hierbij nodig ik u uit voor een bijeenkomst akkerbouw binnen het project ‘Schoon Water voor Brabant’. Omdat u regelmatig bespuitingen uitvoert in gewassen is het belangrijk dat u op de hoogte bent van de nieuwste kennis. Kennis om de gewassen goed te beschermen, en het water daarbij zoveel mogelijk te ontzien. We hebben daarvoor een interessante bijeenkomst voor u samengesteld:

- Aaltjes, bodemvruchtbaarheid in aardappelen: Wat kan en kan niet?
- Ervaringen Phytophthora en Alternaria bestrijding. Schoon Water aanpak 2017
- Organische stof en opbrengsten aardappelen
- Gewasbeschermingsmonitor uitleg Schoon Water Wijzer

De bijeenkomst wordt gegeven door Henry van den Akker, Frendo van Heybeek en Bert Aasman, adviseurs van Delphy in de regio. Bij verschillende bijeenkomsten zal het waterschap of drinkwatermaatschappij Brabant Water een korte toelichting op het waterbelang verzorgen.

Voor licentiehouders:
Deze bijeenkomsten zijn aangemelde kennisbijeenkomsten in de categorie **TEELT.**
Wilt u uw spuitlicentie verlengen, stuur dan het aanmeldformulier in de bijlage per e-mail of fax dit naar Delphy: 0317 - 460 400.

We houden op de volgende dagen bijeenkomsten:

Datum	Tijd	Plaats	Adres
14-12-2016	13.30 uur – 16.30 uur	Wanroij	Kwikstraat 6, 5445 AL
19-12-2016	13.30 uur – 16.30 uur	Hapert	Alexanderhof 7, 5527 EH
20-12-2016	13.30 uur – 16.30 uur	Zevenbergen	Markt 8, 4761 CD
20-12-2016	19.00 uur – 22.00 uur	Dinteloord	Westvoorstraat 6, 4671, CD
21-12-2016	19.00 uur – 22.00 uur	Dussen	Oude Kerkstraat 1, 4271 BB

U bent van harte welkom op één van deze bijeenkomsten, wij rekenen op uw komst!

Met vriendelijke groet,
Bert Aasman, 06 53 15 23 89
Henry van den Akker, 06 533 10 383
Frendo van Heybeek, 06 10 91 89 05

Aanmeldformulier akkerbouw licentiebijeenkomst Schoon Water voor Brabant, december 2016 (pdf)

Schoon Water voor Brabant

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Initiatiefnemers zijn Provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, ZLTO, stichting Duinboeren en de Brabantse waterschappen. Uitvoering is in handen van CLM Onderzoek en Advies, Delphy en EcoConsult. Grond- en oppervlaktewater zijn bron voor drinkwater. Loonwerkers, aardappel-, boom- en vollegrondsgroenitetelers in heel Brabant doen mee aan het project. In elf grondwaterbeschermingsgebieden, doen zelfs alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen mee: bewoners, bedrijven, landbouw, en gemeenten. Zo zorgen zij samen voor schoon drinkwater, nu en in de toekomst. Zie ook www.schoon-water.nl

161212_herinnering kennisbijeenkomst gewasbescherming en spuitlicentie

Aandacht voor de bodem in Schoon Water: groenbemesters goed zaaien

in Nieuws /

Een goede groenbemester heeft vele voordelen. Zo voorkomt de groenbemester emissie van nutriënten in het late najaar en in de winter en levert de bladmassa extra nutriënten en organische stof. Ook helpt de groenbemester onkruid te onderdrukken, wat weer herbiciden kan schelen en uitspoeling van deze middelen kan verminderen.

In het programma Schoon Water Voor Brabant (www.schoon-water.nl) werkt CLM samen met Delphy aan een gezonde bodem o.a. door groenbemesters. Op praktijkbedrijf Geling in Oploo zijn proeven gedaan om twee zaaimethodes te vergelijken. Verschillende groenbemestermengsels zijn ingezaaid met een zaaikouter én met een zaaibalk achter de cultivator. De verschillen drie weken na inzaai zijn groot. De zaaikouter geeft bij alle zaadmengsels en groenbemesters een duidelijk hoger plantaantal per m2, gemiddeld 51 planten meer. Het groenbedekkingspercentage bleek bij deze zaaimethode circa 18% hoger.

Een goede bedekking is van groot belang voor de onkruidonderdrukking. De foto's laten het verschil in zaaimethode goed zien. De Japanse haver staat er veel dichter en egaler bij. Een goede inzaai is dus van groot belang voor een goede groenbemester.

Figuur 1: Japanse haver met kouter gezaaid
Betere grondbedekking

Figuur 2: Japanse haver breed gezaaid
grondbedekking 18% minder

Delphy voerde deze proeven uit in opdracht van BO akkerbouw.

161201_bodemacademie_aandachtvoorbodem

Vragen? Neem contact op met Peter Leendertse, CLM

(M pele@clm.nl | 0345 470 751)

161209_SWsite Loket Erfemissie geopend

9 dec 2016

PERSBERICHT: Loket Erfemissie Gewasbescherming geopend

Antwoord op uw erfemissievraag Het aanpakken van erfemissie is cruciaal om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren. Er is veel algemene informatie beschikbaar over maatregelen die telers en loonwerkers kunnen nemen om erfemissie te voorkomen. Als ze op hun … Lees verder →

Geplaatst in Persberichten | Getagged Erfemissie | Reacties uitgeschakeld

Is deze mail niet goed leesbaar? Bekijk de webversie

Uitnodiging bijeenkomst "Chemievrij beheer van sportvelden. Zo kan het!"

24 november 2016 | Culemborg

Geacht Schoon Water contact,

Zoals u weet lopen de Brabantse gemeenten voorop met hun chemievrij beheer van verharding, openbaar groen en sportterreinen. Dit laatste, het beheer van de sportterreinen, heeft de laatste jaren speciale aandacht binnen het project Schoon Water. We begeleiden al meerdere jaren een aantal voetbalverenigingen. Sinds 2015 zijn we in gesprek met enkele Brabantse golfterreinen; hoe kunnen zij komen tot chemievrij beheer? We nodigen u hierbij van harte uit voor een bijeenkomst op 11 januari 2017 waarin we onze ervaringen en opgedane kennis met u willen delen.

Bijeenkomst 11 januari 2017, 9.30 -13.30 uur golfpark De Efteling
Wij nodigen u van harte uit om bij deze bijeenkomst aanwezig te zijn. Dit alles ten behoeve van chemievrije en kwalitatief goede voetbalvelden en golfbanen. Tijdens deze bijeenkomst zal u meer leren over de wijze waarop men in Helmond aan de slag is met chemievrij beheer van voetbalvelden. Daarnaast wordt toegelicht hoe men hiermee op golfbaan de Efteling aan de slag is gegaan. Wat zijn hun opgedane ervaring in 2016? Om deze kennis ook onder de Brabantse golfbanen te verspreiden, ontvangen zij ook een uitnodiging voor deze bijeenkomst.

Het volledige programma vindt u hieronder.

Aanmelding vereist
Aan de bijeenkomst zijn geen kosten verbonden. We willen graag weten hoeveel mensen aanwezig zullen zijn i.v.m. lunch. Daarom het verzoek u voor de bijeenkomst aan te melden bij Joost Lommen. Aanmelding en/of vragen: e-mail: jlommen@clm.nl telefoon: 0345 470 758. Aanmelding sluit op 3 januari 2017.

Met vriendelijke groet,

Carin Rougoor en Joost Lommen
CLM Onderzoek en Advies

Programma bijeenkomst "Chemievrij beheer van sportvelden. Zo kan het!"

Wanneer: 11 januari 2017
Waar: Golfbaan De Efteling, Veldstraat 6, De Moer
Tijd: 09:30-13:30 uur

Programma
09:30 uur: Ontvangst met koffie en thee
09:40 uur: Welkom – korte toelichting project Schoon Water (CLM)
09.50 uur: Het Belang van Schoon Water (Sandra Verheijden, Brabant Water)
10:10 uur: Green Deal Sportvelden – de stand van zaken (Niels Dokkuma, NGF)
10:30 uur: Presentatie resultaten gemeentelijk beheer en golfbanen
(Carin Rougoor en Jan Hekman, CLM en EcoConsult)

10:50 uur: Pauze

11:10 uur: Chemievrij beheer golfbaan De Efteling (Rik Verstijnen, Soiltech)
11:30 uur: Chemievrij beheer sportvelden in Helmond (Rob Slaats, gemeente Helmond)
11:50 uur: Forumdiscussie

12:30 uur: Lunch

13:00 uur: Een kijkje op golfbaan de Efteling (Mario Dieltjes, De Efteling)
13:30 uur: Afsluiting

Schoon Water voor Brabant

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Initiatiefnemers zijn Provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, ZLTO, stichting Duinboeren en de Brabantse waterschappen. Uitvoering is in handen van CLM Onderzoek en Advies, Delphy en EcoConsult. Grond- en oppervlaktewater zijn bron voor drinkwater. Loonwerkers, aardappel-, boom- en vollegrondsgroenteelers in heel Brabant doen mee aan het project. In elf grondwaterbeschermingsgebieden, doen zelfs alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen mee: bewoners, bedrijven, landbouw, en gemeenten. Zo zorgen zij samen voor schoon drinkwater, nu en in de toekomst. Zie ook www.schoon-water.nl

161124_sw brabant bijeenkomst chemievrij beheer golfbanen

Schoon Water resultaten t/m 2015 en voortzetting project tot 2020.

View this email in your browser

Beste Schoon Water deelnemer,

Goede resultaten Schoon Water in dagblad Trouw
Ook in 2015 heeft u zich weer met succes ingezet voor een goede kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. Onlangs zijn de rapportages met de resultaten verschenen. De samenvatting is te lezen op: Schoon-Water.

Om de goede resultaten te delen hebben we een persbericht verstuurd (lees hier). Het bericht is overgenomen in artikelen in vakbladen als de Nieuwe Oogst (lees hier) en Stal & Akker (lees hier). Daarnaast is er ook een artikel in het landelijk dagblad Trouw verschenen! (lees hier)

Mede dankzij de goede resultaten van de afgelopen jaren, zoals de 75% daling van de milieubelasting sinds 2000, hebben de partners in Schoon Water (de Provincie, Brabant Water, de waterschappen en ZLTO) besloten het project door te zetten tot 2020. Duurzame gewasbescherming met aandacht voor water blijft het doel. Daarnaast zullen samenwerking met afnemers, innovaties en een gezonde bodem extra aandacht krijgen.

Spuitregistratie 2016
Uw spuitregistraties zijn onmisbaar om de goede resultaten van het project te kunnen laten zien. Geef daarom uw spuitregistratie over 2016 meteen aan ons door!

Het doorgeven van de registratie kan met één druk op de knop via uw management systeem. U kunt dan 'Schoon Water voor Brabant' als afnemer toevoegen. De gegevens worden uiteraard anoniem verwerkt.

Handleidingen voor enkele managementsystemen:

- Teeltcentraal
- COMWAES
- CROP

161124 PERSBERICHT- Schoon Water deelnemers realiseren blijvende verlaging milieubelasting.pdf

Heeft u geen managementsysteem? Dan kunt u de spuitregistratie delen via uw Schoon Water adviseur of mailen naar mhoogendoorn@clm.nl, liefst in Excel.

Alvast hartelijk bedankt!

Met vriendelijke groet,
Het Schoon Water team

DUURZAAMHEID & NATUUR

NATUURDAGBOEK
10 november 2016

Sprookjesvogel uit het noorden is niet bang

Overal in Nederland duiken pestvogels op. Pestvogels zijn één van de kleurrijkste vogels van Europa. Ze broeden in de naaldbossen van Noord-Zweden, Noord-Finland en Noord-Rusland. In de winter zakken ze af naar het zuiden, op zoek naar bessen. Dan belanden ze in Zuid-Zweden en Denemarken. Ik zag de sprookjesachtige vogels eens boven het graf van Hans Christian Andersen. Ze neurieden er hun rinkelende liedje. Sommige vliegen door naar Nederland en nu zijn dat er meer dan anders.

In hun broedgebied vriest het een graad of tien. Dat hoeft geen bezwaar te zijn, als er maar genoeg bessen zijn. Als die ontbreken of verpakt zitten in ijzel en bevroren sneeuw, kunnen pestvogels al in de herfst hun biezen pakken. Zeker als een slechte bessenoogst volgt op een zomer met veel insecten en dus voedsel voor de jongen. Dan zijn er extra veel pestvogels die de bessenspoeling nog dunner maken.

Dat er in november al zoveel pestvogels in Nederland zijn, is uitzonderlijk. Veel pestvogels betekent dat ze hier en daar hektijks trekken. Ik zijn nog altijd veel minder pestvogels dan merels, mezen en mussen. Maar waar bessen en andere vruchtjes zijn, zouden ze kunnen neerstrijken. Zeker de hagtjes die andere vogels versmaden, en die dus blijven hangen als de lijsterbessen, meidoornbessen en vuurdoornbessen op zijn, kunnen pestvogels van dienst zijn. Pestvogels zijn niet kieskeurig en lusten bijvoorbeeld de felrode bessen van de Gelderse roos, waar merels c.s. hun snavels voor ophalen. Ik heb pestvogels zelfs zien eten van die kleine, gele sierappeltjes, een soort kerstballen die voor intratuintjes worden gekweekt.

Wie het geluk heeft pestvogels te zien, kan vaak langdurig van dichtbij van ze genieten, want ze kennen nauwelijks mensen en zijn er niet bang voor.

Koos Dijksterhuis

De pestvogel: Hitvoeraardig de lichtmaat

VERVUILD WATER De uitstoot van bestrijdingsmiddelen naar het Brabantse grondwater is de afgelopen jaren met 75 procent gedaald, mede door het 'Schoon water'-project. Ook elders krijgt het initiatief voet aan de grond.

tekst **Monica Wesseling**

Schoner water, *zonder dat een nieuwe wet nodig is*

De bereidheid onder de boeren om zelf maatregelen te nemen was groot. En er was begrip.

Peter Leendertse, milieudeskundige van CLM

Je ziet het er misschien niet meteen aan af", merkt akkerbouwer Kees van Dijk uit het Brabantse De Heen op, "maar met dit biofilter worden na een spuitbeurt alle overgebleven spuit- en spoelvloeistoffen afgebroken. Zij komen niet in het milieu terecht, dat schoelt per jaar behoorlijk wat milieuvervuiling."

Als een akkerbouwer zijn grens bereikt, blijven er in de tank kleinere fijnstofdeeltjes achter, die dit restant, samen met de spoelvloeistof waarmee de tank wordt schoongemaakt, op het veld uit te rijden, wat een onnodige milieubelasting betekent. Daar is immers net gesproten.

Van Dijks biofilter lijkt even simpel als doeltreffend: het is een verzameling van vijf grote bakken, elk ruim een kuub groot. Drie zijn gevuld met grond, in de twee andere staan biezen en wilgen. De restvloeistof die anders op het land zou verdwijnen wordt nu eerst door drie bakken met grond gevoerd.

Zo worden de bestrijdingsmiddelen afgebroken. Het 'schone' water dat onder deze drie bakken wegloopt, wordt vervolgens overgepompt naar de bakken met biezen en wilgen, die ervan groeien. Ook verdampt er water uit deze bakken.

De akkerbouwer is trots op zijn zelfgebouwde biofilter. "Een prima oplossing voor het probleem van restanten spuitvloeistof."

Van Dijk loopt graag voorop in teelttesultaten en in techniek. Hier is voor hem een van de redenen om mee te doen aan het project 'Schoon water voor Brabant', dat als doel heeft om het grond- en oppervlaktewater in de provincie schoner te krijgen. Agrariërs, gemeenten, particulieren en bedrijven werken mee, begeleid door onder meer het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM).

De akkerbouwer vervolgt: "Natuurlijk speelt de wens om duurzaam te werken een rol – op deze vierhonderd jaar oude boerderij moet over vierhonderd jaar nog kunnen worden gewerkt - maar óók mijn technische interesse en de angst dat zonder vrijwillige maatregelen de overheid de regelgeving aanscherpt."

Van Dijk is een van de 750 Brabantse boeren die deelnemen aan Schoon water voor Brabant. Het project begon in 2000. Aanleiding was het aantreffen van sporen van bestrijdingsmiddelen in het grondwater, de basis van ons drinkwater. De provincie stelde de boeren in drinkwatergebieden daarom voor de keuze: of er komen strengere provinciale milieueisen of jullie moeten zelf, vrijwillig maatregelen treffen. De keuze viel op het laatste. Het CLM werd ingeschakeld voor de nodige expertise. Provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, Boerenorganisatie ZLTO en de waterschappen haakten aan.

De zaal uitgezet

De bereidheid onder boeren om zelf maatregelen te treffen, bleek groot. En er was begrip. "Niemand wil op zijn geweten hebben dat hij of zij het drinkwater vervuilt. Drinkwater heeft toch een bijzondere status", legt Peter Leendertse, milieudeskundige van CLM uit. Al ging natuurlijk niet elke boer direct overstag. "Ik ben in het begin heus wel eens bijna de zaal uitgezet. Het ging er soms hard aan toe."

Bij de meeoverheid vond Leendertse echter een gewillig oor, mede ingegeven door de angst dat er strengere milieueisen zouden komen als de vervuiling niet afnam. Bovendien, en daarin schuilt volgens Leendertse het geheim van het project, zijn er onder andere door het CLM oplossingen bedacht die de gewasbescherming niet in gevaar brengen, technisch vernieuwend zijn en een boer in de meeste gevallen geen geld kosten maar (zeker op de langere termijn) geld opleveren.

Neem bijvoorbeeld het spuitdoek, de zogeheten wingsprayer: een doek dat tijdens het spuiten op het gewas ligt en zo voorkomt dat spuitvloeistof wegwaait. "Of de schoffel voor de boomkwekers die tijdens het schoffelen ook klein onkruid tussen de boompjes de grond uitblaast. Zo raak je al het onkruid kwijt."

Daar komt bij, legt Leendertse uit, dat de agrarische sector niet als enige partij voor het probleem verantwoordelijk wordt gehouden. Ook particulieren, bedrijven en gemeenten doen mee. 'Not-in-my-backyard' is daarmee geen excuus meer. Veel burgers gebruiken niet langer Roundup, een behoorlijk schadelijk onkruidbestrijdingsmiddel, of schadelijke slakken- en algenmiddelen. Gemeenten schonen hun straten van onkruid met hete lucht en borstels en onder meer Heineken en Bavaria hebben hun bedrijfsterreinen vergroend.

Akkerbouwer Kees van Dijk met zijn zelfgebouwde biofilter-bakken. De bakken zijn gevuld met grond en (deels) biezen en wilgen. Restvloeistoffen die anders op het land zouden worden verspreid, worden nu in deze bakken gefilterd. FOTO'S ARIE KIEVIT

Mijn biofilter is een prima oplossing voor het probleem van restanten spuitvloeistof

Akkerbouwer Kees van Dijk

Leendertse is enthousiast en optimistisch, maar hoe terecht is dat? Immers, 750 van de 5000 Brabantse telers kun je toch niet echt een overweldigend succes noemen? Leendertse weerspreekt dat. " We zijn inmiddels ook buiten drinkwatergebieden bezig. Gezamenlijk vertegenwoordigen al die boeren een derde van het areaal. In de drinkwatergebieden doet 85 procent van het areaal mee. We hebben inmiddels een reductie van het gehalte aan bestrijdingsmiddelen van 75 procent bereikt", verdedigt Leendertse zich.

Glastuinbouw

Ook buiten Noord-Brabant speelt het vervuilingsproblem. Zo is de glastuinbouw een grote vervuiler. De tuinders recirculeren hun substraatwater maar lozen dit water met bestrijdingsmiddelen toch op enig moment op het oppervlaktewater omdat ze ziekten vreezen. Doel van het CLM, de provincies en waterschappen is om Schoon water over alle provincies uit te rollen. In Zeeland loopt het al aardig, ook ver buiten drinkwaterwingebieden. Drenthe is voorzichtig in drinkwaterwingebieden bezig. Ook in Gelderland lijkt het project te aarden.

De Randstad met zijn grote tuinbouwsector wordt een kluif, voorziet de milieudeskundige. De provincies daar zijn vooral gericht op industrie. Voor land- en tuinbouw is relatief weinig aandacht, een groot probleem nu het milieubeleid voor een groot deel bij de provincies ligt. Toch hoopt Leendertse ook daar aan de gang te kunnen. "Iedereen begrijpt dat, als het niet vrijwillig lukt de vervuiling terug te dringen, er uiteindelijk gewoon wettelijke maatregelen komen. Als boer ben je dan meestal verder van huis."

Inmiddels staat Van Dijk peinzend naar een berg stro te kijken. Hij overweegt een proef met het onderploegen ervan. Het stro houdt de onkruidbestrijdingsmiddelen en uitgespoelde fungiciden vast zodat deze rustig kunnen worden afgebroken en niet in de sloot terechtkomen. Hij twijfelt en dubt. "Maar ja. Over zonnepanelen heb ik ook lang getwijfeld. En kijk." Hij wijst op zijn dak en loopt de schuur in. De geur van net geroosde aardappelen komt hem tegemoet.

161110_Trouw_Schoner water zonder dat een nieuwe wet nodig is

CLM verwacht hogere belasting in 2016

Grondwaterbelasting blijft laag

In de Brabantse grondwaterbeschermingsgebieden is de milieubelasting door gewasbeschermingsmiddelen sinds 2000 met 75 procent gedaald. De verwachting is dat 2016 een toename zal laten zien vanwege de hoge phytophthoradruk en de wateroverlast in Oost-Brabant.

Tekst: Peter van Houweling

Dat blijkt uit cijfers van het project 'Schoon Water voor Brabant'. De daling is opvallend omdat dezelfde milieubelasting in de rest van Nederland vrijwel gelijk is gebleven.

Projectleider Peter Leendertse van CLM noemt als een van de redenen voor de Brabantse daling dat de deelnemers erg gericht zijn op efficiënt gebruik van de middelen. De middelenkeus speelt daarbij een grote rol. Bijvoorbeeld het bodemherbicide terbuthylazin, dat onder andere in maïs tegen ooievaarsbek wordt ingezet, spoelt relatief veel uit naar het grondwater. Leendertse: „Het maakt veel verschil of een loonwerker dat standaard in de mix doet waarmee hij bij al zijn klanten spuit of alleen gebruikt op percelen waar dat onkruid een probleem is. Bij loonwerkers gaat het om veel hectares, dus het effect is heel groot."

Ook met specifieke spuittechnieken is winst te boeken, zoals met luchtondersteuning of met de Wingssprayer. Bij die technieken is de dosering lager; er kan dus ook minder middel in het grondwater komen. Vooral in gewassen waar veel bespuitingen nodig zijn, zoals aardappelen, is daarmee veel winst te boeken, vertelt Leendertse.

Ook niet-chemische oplossingen kunnen helpen. Groepen boomtelers die deelnemen aan het project zijn bijvoorbeeld bezig met pneumatisch schoffelen. Leendertse: „Het werkt het best als collega's het in de praktijk aan elkaar laten zien."

Boeren en loonwerkers die in zulke nieuwe technieken investeren, kunnen een innovatiebijdrage ontvangen vanuit het project. „Ze moeten wel zelf de investering doen en er zelf achter staan", benadrukt Leendertse. „Anders staat zo'n techniek na een jaar achter de schuur te roesten."

Deelnemers werken ook meer dan anderen met Beslissings Ondersteunende Systemen (BOS) bij de keuzen in hun gewasbescherming.

> 'Bij loonwerkers is het effect groot'

De grootse afname van de milieubelasting was tussen 2000 en 2005. Daarna stabiliseerde die. Volgens Leendertse komt dat doordat het aantal deelnemers met 'lastige' gewassen, zoals aardappelen en asperges, is toegenomen. Hij is tevreden dat ondanks die toename de milieubelasting niet weer toenam. Hij verwacht dat een verdere daling voorlopig moeilijk haalbaar is.

'Schoon Water voor Brabant' richtte zich eerst alleen op grondwaterbeschermingsgebieden. Sinds het project is verbreed tot heel de provincie Brabant, nemen deelnemers in totaal maatregelen op 50.000 hectare.

Het project is verlengd tot 2020. De komende jaren komt er ook meer aandacht voor bodemgezondheid. Projectleider Leendertse van CLM legt uit waarom: „Organische stof kan resten van gewasbeschermingsmiddelen in de bodem vasthouden, dat voorkomt uitspoeling. Het kan ook helpen om de ziektewerendheid van de bodem te vergroten. Bovendien is bodemverdichting actueel. Maar de behandeling van de bodem is wel een zaak van lange adem."

PERSBERICHT: Schoon Water deelnemers realiseren blijvende verlaging milieubelasting

17 oktober 2016 | CULEMBORG

Ook in 2015 hebben de deelnemers van 'Schoon Water voor Brabant' zich ingezet voor een goede kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. En met succes: vanaf 2000 is de milieubelasting van het grondwater met 75% afgenomen. En dat niveau blijft gehandhaafd. Terwijl landelijk gezien vanaf 2000 de milieubelasting nagenoeg gelijk is gebleven. De kracht van het programma is dat alle partijen die gewasbeschermingsmiddelen gebruiken mee doen. Naast 750 telers zijn dat ook gemeenten, niet-agrarisch bedrijven en bewoners van grondwaterbeschermingsgebieden. Samen houden zij het grond- en oppervlaktewater, bron van drinkwater in Brabant, schoon.

Middelenkeuze, spuittechniek en mechanische onkruidbestrijding
Alle deelnemende telers nemen maatregelen om emissie naar het water te verminderen. Ze kiezen de maatregelen die het beste bij hen en hun bedrijf passen. Ze leggen de maatregelen vast in een speciaal voor Schoon Water ontwikkelde gewasbeschermingsmonitor: de SchoonWaterWijzer. Het gaat om maatregelen die goed zijn voor de teler én voor het milieu. Bijvoorbeeld de toepassing van emissiereducerende spuittechnieken zoals de Wingssprayer of Laag Volume Strooilans (LVS). Met deze technieken wordt met een lagere dosering een effectieve bespuiting uitgevoerd, waarbij drift sterk beperkt wordt. In de aspergeteelt zijn goede resultaten behaald met mechanische onkruidbestrijding. Ook komende jaren gaat het `Schoon Water' programma verder met het stimuleren van nieuwe methoden voor duurzame gewasbescherming inclusief extra aandacht voor gezonde bodem. Voor de rapportage met de resultaten zie www.schoon-water.nl/doelgroepen-2/#Landbouw (onder landbouw -> resultaten). Of volg ons op Twitter of Facebook: @overSchoonWater.

Niet chemisch beheer van verhardingen, groen en sportvelden
In 2015 beheerden alle deelnemende gemeenten binnen grondwaterbeschermingsgebieden het groen chemievrij. Op één na hebben zij ook hun verhardingen zonder gebruik van chemie onkruidvrij gehouden. Ook bedrijven als Bavaria, Heineken en Kempen Airport beheerden hun bedrijventerrein op een milieuvriendelijke manier. De Schoon Water deelnemers laten zien dat het zonder chemie kan en bleken goed voorbereid op het middelenverbod op verhardingen dat vanaf maart dit jaar geldt. De komende jaren richt Schoon Water zich op chemievrij beheer van sportvelden en recreatieterreinen.

Kinderen leren over schoon water
Binnen Schoon Water voor Brabant zijn 'schoon water-lessen' ontwikkeld. In totaal 900 leerlingen van basis- en middelbare scholen leerden over het belang van schoon water voor de bereiding van drinkwater. In de lessen vertelden telers hoe zij hun gewassen beschermen en zorgen voor zo min mogelijk belasting van het water. Zij namen hun grote machines daarbij soms mee naar het schoolplein!

Meer info
Peter Leendertse (CLM) 0345 470 751

Schoon Water voor Brabant

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Initiatiefnemers zijn Provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, ZLTO, stichting Duinboeren en de Brabantse waterschappen. Uitvoering is in handen van CLM Onderzoek en Advies, Delphy en EcoConsult. Grond- en oppervlaktewater zijn bron voor drinkwater. Loonwerkers, aardappel-, boom- en vollegrondsgroentetelers in heel Brabant doen mee aan het project. In elf grondwaterbeschermingsgebieden, doen zelfs alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen mee: bewoners, bedrijven, landbouw, en gemeenten. Zo zorgen zij samen voor schoon drinkwater, nu en in de toekomst. Zie ook www.schoon-water.nl

161017 schoon water deelnemers realiseren blijvende verlaging milieubelasting

Schoon Water Brabant succes

Blijvende verlaging milieubelasting

MARIEKE VERBIESEN

NOORD-BRABANT - Schoon Water voor Brabant is deze week met positieve resultaten naar buiten gekomen. Vanaf 2000 is de milieubelasting van het grondwater met 75 procent afgenomen. Het project krijgt een vervolg tot 2020.

Doel van het project 'Schoon Water voor Brabant' is het verminderen van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het grond- en oppervlaktewater.

Brabantse boeren werken samen met gemeenten, bedrijven en bewoners aan schoon water. Het programma is een initiatief van ZLTO, provincie Noord-Brabant, Brabant Water, de Brabantse waterschappen en stichting Duinboeren.

Vanaf 2000 is de milieubelasting van het grondwater met 75 procent gedaald. Volgens het rapport dat CLM - samen met Delphy en Eco Consult uitvoerder van het project - onlangs uitbracht, blijft dat niveau gehandhaafd, terwijl landelijk de milieubelasting nagenoeg gelijk is gebleven.

'De kracht van het programma is dat alle partijen die gewasbeschermingsmiddelen gebruiken meedoen', zegt Peter Leendertse van CLM. 'Naast 750 telers zijn dat gemeenten, niet-agrarische bedrijven en bewoners van grondwaterbeschermingsgebieden.'

Programma krijgt vervolg tot 2020

Alle deelnemende telers nemen maatregelen om afspoeling naar het grond- of oppervlaktewater te verminderen. 'Ze kiezen de maatregelen die het beste bij hen en hun bedrijf passen en die goed zijn voor de teler én voor het milieu.'

SCHOONWATERWIJZER.NL

Technische innovaties zijn belangrijke maatregelen om de uitspoelingsnorm voor grondwater, 500 mbp per hectare, te halen. De deelnemers leggen de maatregelen vast in gewasbeschermingsmonitor Schoonwaterwijzer.nl.

'Het gaat bijvoorbeeld om emissiereducerende spuittechnieken. Daarbij wordt met een lagere dosering een effectieve bespuiting uitgevoerd, waarbij drift sterk wordt beperkt. In de aspergeteelt zijn goede resultaten behaald met mechanische onkruidbestrijding.'

Het programma krijgt een vervolg tot 2020. In dat kader zijn de partners momenteel bezig een verdere opschaling in heel Noord-Brabant voor te bereiden.

Bovendien is continuïteit bij de deelnemers belangrijk om blijvend te vernieuwen, stelt Leendertse. 'Telers zijn bereid nieuwe technieken toe te passen en kunnen daarbij steun en advies gebruiken via projecten zoals 'Schoon Water voor Brabant'.

▶ pagina 11

161015 Nieuwe Oogst_SWB succes

WATERNIEUWS

SUCCESVOL PROJECT 'SCHOON WATER VOOR BRABANT' KRIJGT VERVOLG

17 oktober 2016

Sinds 2000 is de milieubelasting van het Brabantse grondwater met 75 procent afgenomen. Een belangrijke rol daarbij speelt het project 'Schoon Water voor Brabant', waarvan de looptijd vorige week werd verlengd tot 2020.

Het project is een initiatief van de provincie Noord-Brabant, Brabant Water, ZLTO, de Brabantse waterschappen en stichting Duinboeren en heeft de vermindering van van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het grond- en oppervlaktewater als doel. Daar is het de afgelopen jaren succesvol in geweest.

Uit een afgelopen zomer verschenen rapport van CLM, dat samen met Delphy en Eco Consult het project uitvoert, bleek namelijk al dat de milieubelasting van het grondwater sinds 2000 met 75 procent is gedaald. "Daar zijn we vanzelfsprekend erg blij mee en onze opdrachtgevers ook," zegt Peter Leendertse van CLM. "Alle initiatiefnemers ondersteunen de verlenging tot de 2020. Alle partijen die gewasbeschermingsmiddelen gebruiken doen al mee en we kunnen het grond- en oppervlaktewater in Brabant nog schoner maken door nog meer telers en landbouwareaal bij het project te betrekken."

Deelname van de telers is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. "We bieden telers een palet aan praktische maatregelen aan, bijvoorbeeld emissiereducerende spuittechnieken of mechanische onkruidbestrijding. Ze kiezen zelf welke het beste bij hun bedrijf en specifieke situatie past. Maar we gaan er wel vanuit dat ze er een of meerdere kiezen. Uiteindelijk werkt keuzevrijheid voor de telers ook het meest motiverend. Wij begeleiden en geven tips, onder andere via de website schoonwaterwijzer.nl. Hier kunnen ze een checklist invullen en bekijken hoe goed ze bezig zijn met het terugdringen van emissies."

Hier (pdf) leest u het rapport van CLM.

161017 H2owaternetwerk.nl_Succesvol project SWB krijgt vervolg

Waterproject krijgt vervolg

Het project ‘Schoon Water voor Brabant’ krijgt een vervolg tot 2020.

Doel van het project is de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het grond- en oppervlaktewater te verminderen. Uit het onlangs gepubliceerde rapport van CLM blijkt dat het programma positieve resultaten boekt. Vanaf 2000 is de milieubelasting van het grondwater met 75 procent afgenomen, terwijl dit in de rest van het land nagenoeg gelijk is gebleven.

▶ *pagina 9 en 11*

161015 Nieuwe Oogst _Waterproject krijgt vervolg

‘Met weinig aanpassingen kun je al milieuvoordeel behalen’

MARIEKE VERBIESEN

Stefan Habraken heeft een vollegrondstuinbouwbedrijf in het Brabantse Helmond. Uit milieuoverwegingen heeft hij zich aangesloten bij het programma Schoon Water voor Brabant.

INTERVIEW

Wat voor een bedrijf heeft u?

‘Ik run een vollegrondstuinbouwbedrijf met als hoofdteelt aardbeien op stellingen en asperges. Samen met mijn vader en broer zit ik in een maatschap. Zij leiden de horecagelegenheid met speeltuin naast de boerderij.’

Hoe bent u betrokken geraakt bij Schoon Water voor Brabant?

‘Via mijn voorlichter bij Delphy. Zij vertelde me dat dit programma maatregelen biedt om met weinig aanpassingen in de bedrijfsvoering milieuvoordelen te behalen. Als dat binnen mijn mogelijkheden ligt, wil ik daar graag aan bijdragen.’

Welke maatregelen heeft u genomen?

‘Voor de onkruidbestrijding heb ik gebruikgemaakt van de Laag Volume Strooitechniek (LvS). Ik heb een speciaal spuitje laten maken voor op mijn spuitmachine.

‘Het resultaat is dat ik minder onkruidbestrijdingsmiddelen en water verbruik en geen drift heb. En doordat ik nauwkeuriger kan spuiten, heb ik minder schade aan mijn gewassen.’

Zijn er ook nadelen aan deze techniek?

‘Er is één minnetje: omdat ik een kleine machine heb, ligt het spuittempo lager. Maar dat vind ik een aanvaardbare bijkomstigheid.’

Heeft u ook financieel voordeel van de nieuwe techniek?

‘Ik gebruik minder water en bestrijdingsmiddel, en ik ervaar minder gewasschade. Maar dat is moeilijk in geld uit te drukken.

‘Ik heb voor de helft van de aanschafwaarde van het spuitje een innovatiebijdrage ontvangen.Vanuit Schoon Water zijn er verschillende maatregelenbijdrages waar agrariers gebruik van kunnen maken.’

Gaat u nog meer maatregelen nemen?

‘Ik zit met een paar sectorgenoten in een studieclub van Schoon Water voor Brabant. Ik ben dus op de hoogte van nieuwe technieken, eisen en mogelijkheden.

‘Ik zit op een nieuwe locatie en ga op den duur bijbouwen. Ik heb nu nog geen speciale inrichting om erfafspoeling te voorkomen. Maar ik wil dat dan wel gaan inpassen, mits het financieel haalbaar is.’

Wat doet de studieclub?

‘Daarin bespreken we nieuwe mogelijkheden en technieken en of het slim is om wel of niet te spuiten op een bepaald moment. Een voorlichter staat ons hierin bij.

‘Door de studieclub voel ik me gesteund in mijn bedrijfsvoering en kan ik zo efficiënt mogelijk werken.’

‘Ik verbruik minder water en gebruik minder onkruidbestrijdingsmiddel, heb geen drift en ervaar minder gewasschade.’

Stefan Habraken, vollegrondstuinder in Helmond — Eigen foto

161015 Nieuwe Oogst_Habraken milieuvoordeel

Chemievrij beheer in de Beekse Bergen

Schoon Water voor Brabant

Schoon Water voor Brabant werkt ook aan chemievrij beheer in de sport- en recreatiesector. Deze sectoren zijn door het ministerie van Infrastructuur en Milieu tot 2020 uitgezonderd van het verbod op het professioneel gebruik van chemische middelen op verhardingen. Schoon Water helpt beheerders van o.a. gemeentelijke sportvelden, enkele golfbanen, De Efteling en De Beekse Bergen om de overstap naar chemievrij beheer nu al te maken.

Schoon Water in de Beekse Bergen

Safari- en bungalowpark De Beekse Bergen heeft al in het najaar van 2015 besloten hun park zonder chemische bestrijdingsmiddelen te beheren. Hiermee lopen ze voor op de meeste andere ondernemers in de recreatiesector. Dit is goed voor een schonere omgeving en schoon oppervlakte- en grondwater.

161011 Chemievrij beheer in de Beekse Bergen deel 1.jpg

Schoon grond- en oppervlaktewater

Sinds begin dit jaar laat de Beekse Bergen zien dat beheer zonder chemische bestrijdingsmiddelen nu al mogelijk is. Schoon Water Brabant ondersteunt hen bij deze omschakeling. Ook hier blijkt dat elke situatie een eigen benadering vraagt. Dhr. de Vreeze (Facilitaire dienst van De Beekse Bergen) is op zoek naar de beste onkruidbestrijdingstechniek: "*Het is een zoektocht naar een techniek die effectief de onkruiden bestrijdt. We zitten in een bosrijk gebied. Vanwege brandgevaar willen we niet werken met een brander. Heet water bleek bij ons niet zo effectief in het bestrijden van onkruiden. Vandaar dat we binnenkort een proef gaan uitvoeren met hete lucht.*".

Opening bijenhotel

161011 Chemievrij beheer in de Beekse Bergen deel 2.jpg

Naast het vermijden van chemische middelen in het park, heeft de Beekse Bergen ook een groot bijenhotel geplaatst. Een bijenhotel geeft insecten de gelegenheid tot schuilen en nestelen. Ze leggen eitjes in gangen in het hout, in bamboe of stro. Het zijn geen honingbijen maar solitaire bijen en ze steken niet. In een gangetje maakt de volwassen bij een aantal aparte kamers. Daarin legt ze stuifmeel, nectar en een eitje. Uit het eitje komt vervolgens een larve die eet van de nectar en het stuifmeel. Na verpopping vliegt de bij volgend voorjaar als nieuwe generatie uit. Dhr. van de Ven (technische zaken, Beekse Bergen): "*Met chemievrij beheer van ons terrein bevorderen we een gezonde en schone omgeving voor mens, dier en plant. Bijen symboliseren dit voor ons.*"

Het bijenhotel en informatieborden zijn geplaatst dankzij een samenwerking tussen Beekse Bergen, de Brabantse Milieufederatie en Schoon Water voor Brabant. Het project is gefinancierd door de provincie Noord-Brabant. Dhr. Leinenga (manager Educatie en Beleving van de Beekse Bergen): "*Binnen drie weken zijn al veel gaatjes bezet door insecten. Met de informatieborden en het hotel vertellen wij het verhaal over insecten en chemievrij beheer aan de 800.000 bezoekers per jaar. Ook hebben we speciale beplanting gepoot en kruiden gezaaid die voedsel leveren voor de bij. We nodigen iedereen van harte uit om te komen kijken naar het bijenhotel.*"

Update gewasbeschermingsbeleid niet-landbouw

Is deze mail niet goed leesbaar? Bekijk de webversie

Update gewasbeschermingsbeleid niet-landbouw

14 september 2016 | CULEMBORG

Geachte heer/mevrouw,

Recent heeft Staatssecretaris Dijksma ,van Infrastructuur en Milieu, in een brief aan de tweede kamer herhaald dat ze streeft naar een particulier gebruiksverbod van bestrijdingsmiddelen. In de tussentijd werkt Dijksma samen met de tuinbranche aan het verminderen van het particuliere gebruik. Daarnaast gaat ze in op handhaving van het verbod. Op www.schoon-water.nl licht Schoon Water Brabant u in over het gewasbeschermingsbeleid niet-landbouw.
Als u vragen heeft kunt u contact opnemen met Joost Lommen (CLM): jlommen@clm.nl of 0345 470 758.

Schoon Water voor Brabant

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Initiatiefnemers zijn Provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, ZLTO, stichting Duinboeren en de Brabantse waterschappen. Uitvoering is in handen van CLM Onderzoek en Advies, Delphy en EcoConsult. Grond- en oppervlaktewater zijn bron voor drinkwater. Loonwerkers, aardappel-, boom- en vollegrondsgroentetelers in heel Brabant doen mee aan het project. In elf grondwaterbeschermingsgebieden, doen zelfs alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen mee: bewoners, bedrijven, landbouw, en gemeenten. Zo zorgen zij samen voor schoon drinkwater, nu en in de toekomst. Zie ook www.schoon-water.nl

Schoon water voor Brabant!

Facebook Twitter Website

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.
Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden.
U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen.
Voor een goede ontvangst voegt u info@schoon-water.nl toe aan uw adresboek.

160914 update gewasbeschermingsbeleid niet-landbouw

Beekse Bergen werkt chemievrij

De Beekse Bergen besloten in het najaar van 2015 om hun safari- en bungalowpark zonder chemische bestrijdingsmiddelen te beheren. Dit is goed voor de omgeving en zo blijft het grond- en oppervlaktewater schoon. Het is ook beter voor de insecten die het onlangs geopende insectenhotel bezoeken (zie dit nieuwsbericht). Schoon Water Brabant ondersteunt hen bij deze nieuwe vorm van beheer.

Beekse Bergen loopt voorop

De recreatiesector heeft van het ministerie van infrastructuur en Milieu een uitzondering gekregen op het verbod op het professioneel gebruik van chemische middelen op verhardingen. Dit verbod is maart 2016 ingegaan. Vanaf november 2017 geldt ook een verbod in het groen. De recreatiesector heeft een green deal met de overheid gesloten, waarin staat dat zij zijn uitgezonderd op het verbod tot 2020.

Schoon grond- en oppervlaktewater

Sinds begin dit jaar laat de Beekse Bergen zien dat het nu al kan om zonder chemische bestrijdingsmiddelen het park te onderhouden. Zij lopen hiermee voor op de meeste andere ondernemers in de recreatiesector. Dit is goed voor een schonere omgeving en schoon oppervlakte- en grondwater. Schoon Water Brabant ondersteunt hen bij deze omschakeling.

Chemievrij beheer

Waar vroeger soms gespoten werd met chemische bestrijdingsmiddelen, voornamelijk op verharding, wordt het onkruid nu verwijderd met de hand. Dit kost de Beekse Bergen meer tijd. Daarom is Pim de Vreeze (Facilitaire dienst, Beekse Bergen) op zoek naar een chemievrije techniek waarmee de verharding onkruidvrij te houden is tegen acceptabele kosten. Demo's en pilots zijn gedaan met branders en heet water. Binnenkort vindt een proef plaats met hete lucht. De Vreeze zegt: "*Het is een zoektocht naar een techniek die effectief de onkruiden bestrijdt. We zitten in een bosrijk gebied. Vanwege brandgevaar willen we niet werken met een brander. Heet water bleek bij ons niet zo effectief in het bestrijden van onkruiden. Vandaar dat we binnenkort een proef gaan uitvoeren met hete lucht.*".

We houden u op de hoogte van de uitkomsten van de proef.

160805 Beekse Bergen werkt chemievrij.jpg

Schoon Water nieuwsbrief #33 met o.a. de resultaten 2015, LVS in aardbei en Schoon Water in de Beekse Bergen.

View this email in your browser

Milieubelasting landbouw ook in 2015 weer onder de norm

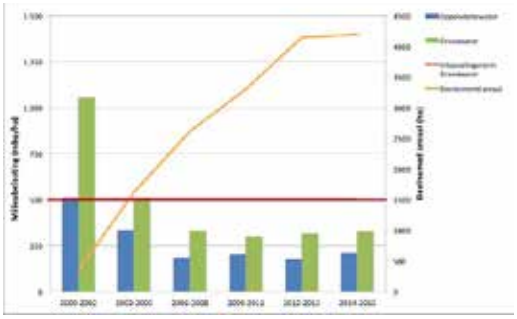

In totaal doen ruim 750 agrarische ondernemers mee aan het project: akkerbouwers, loonwerkers, veehouders via de loonwerkers, vollegrondsgroententelers en boomkwekers. Binnen de grondwaterbeschermingsgebieden worden op 85% van het landbouwareaal Schoon Water maatregelen genomen (dat is 4.000 hectare). Via het loonwerk vinden deze Schoon Water maatregelen ook op 4.500 hectare buiten de gebieden plaats.

Brabantbreed is dat op 33% van het landbouwareaal het geval, in totaal op ruim 41.000 hectare. Het deelnemend landbouwareaal is daarmee in totaal zo'n 50.000 hectare. In de figuur is te zien dat sinds de start van het project in 2000 de milieubelasting voor het grondwater een duidelijk dalende trend laat zien. Terwijl landelijk gezien vanaf 2000 de milieubelasting voor grondwater nagenoeg gelijk is gebleven. Maatregelen om uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen naar het grondwater te verminderen blijken ook een positief effect op het oppervlaktewater te hebben. Ook de milieubelasting oppervlaktewater laat een sterk dalende trend zien. Terwijl het deelnemend areaal (oranje lijn) over de projectperiode sterk is toegenomen, ook van moeilijke teelten. Meer over landbouw en Schoon Water

Gemeenten, bedrijven en bewoners gaan naar chemievrij

Voor de doelgroep niet-landbouw zijn de gemeenten in 2014 en 2015 verder

Verwarring rond glyfosaat op verhardingen opgelost

15 juli 2016 | CULEMBORG

Het bestrijdingsmiddel glyfosaat (Round up) is regelmatig in het nieuws. Onlangs werd duidelijk dat het middel in Europa met 18 maanden is verlengd. Deze verlenging staat echter geheel los van het verbod op verhardingen. Dat verbod geldt in Nederland vanaf 31 maart 2016 en blijft geldig. Via www.schoon-water.nl/forum heeft het ministerie van Infrastructuur & Milieu dit nogmaals bevestigd.

Op 31 maart j.l. is in Nederland regelgeving in werking getreden waardoor het professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op verhardingen is verboden. Dit verbod geldt voor alle gewasbeschermingsmiddelen, dus ook voor glyfosaat. Dit betekent dat beheerders of hoveniers die na 31 maart glyfosaat of een ander gewasbeschermingsmiddel gebruiken op verhardingen de wet overtreden.

Het verbod staat geheel los van de recente ontwikkelingen rondom de lopende Europese procedure waarmee de werkzame stof glyfosaat wordt herbeoordeeld. Deze Europese herbeoordeling is nodig omdat goedkeuringen zijn gebonden aan termijnen en de termijn voor glyfosaat eind juni 2016 afloopt.

Voor meer informatie en vragen: kijk op www.onkruidvergaat.nl of stel uw vraag op www.schoon-water.nl/forum

U kunt ook contact opnemen met Joost Lommen (CLM) via 0345-470758 of jlommen@clm.nl.

Schoon Water voor Brabant

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Initiatiefnemers zijn Provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, ZLTO, stichting Duinboeren en de Brabantse waterschappen. Uitvoering is in handen van CLM Onderzoek en Advies, Delphy en EcoConsult. Grond- en oppervlaktewater zijn bron voor drinkwater. Loonwerkers, aardappel-, boom- en vollegrondsgroentetelers in heel Brabant doen mee aan het project. In elf grondwaterbeschermingsgebieden, doen zelfs alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen mee: bewoners, bedrijven, landbouw, en gemeenten. Zo zorgen zij samen voor schoon drinkwater, nu en in de toekomst. Zie ook www.schoon-water.nl

Schoon water voor Brabant!

Facebook Twitter Website

Secretariaat Schoon Water:
CLM, Postbus 62 4100 AB Culemborg
t 0345 470700 f 0345 470799
e info@clm.nl i www.schoon-water.nl

160715 verwarring rond glyfosaat op verhardingen opgelost

Beekse Bergen opent bijenhotel en beheert onkruid chemievrij

Op vrijdag 24 juni jl. heeft safaripark Beekse Bergen een nieuwe, bijzondere attractie geopend: een hotel voor wilde bijen. Het park wil samen met de Brabantse Milieufederatie (BMF) en Schoon Water voor Brabant aandacht vragen voor de bijen. Ook de keuze om het gehele park vanaf 2016 volledig chemievrij te beheren draagt bij aan de leefomgeving van de bijen en aan schoon water in Brabant. Beekse Bergen loopt hiermee als één van de eerste parken vooruit op de wetgeving.

Opening bijenhotel

Op een warme vrijdagmiddag zoemen insecten rond het bijenhotel. Het hotel is nog niet open, toch zweven er vele insecten. Ze leggen eitjes in gangen in het hout, in bamboe of stro. Het zijn geen honingbijen maar solitaire bijen en ze steken niet. In een gangetje maakt de volwassen bij een aantal aparte kamers. Daarin legt ze stuifmeel, nectar en een eitje. Uit het eitje komt vervolgens een larve die eet van de nectar en het stuifmeel. Na verpopping vliegt de bij volgend voorjaar als nieuwe generatie uit.
Het bijenhotel en informatieborden zijn geplaatst dankzij een samenwerking tussen Beekse Bergen, de Brabantse Milieufederatie en Schoon Water voor Brabant. Het project is gefinancierd door de provincie Noord-Brabant. Dhr. Leinenga (manager Educatie en Beleving van de Beekse Bergen): *"Binnen drie weken zijn al veel gaatjes bezet door insecten. Met de informatieborden en het hotel vertellen wij het verhaal over insecten en chemievrij beheer aan de 800.000 bezoekers per jaar. Ook hebben we speciale beplanting gepoot en kruiden gezaaid die voedsel leveren voor de bij. We nodigen iedereen van harte uit om te komen kijken naar het bijenhotel."*

Onthulling infoborden door kinderen. Ook scholieren van het Prinsentuincollege uit Breda hielpen mee aan de bouw van het hotel. (foto M. Eigersma, Beekse Bergen)

Eén van de twee bijenhotels in safaripark Beekse Bergen. (foto M. Eigersma, Beekse Bergen)

Park beheren zonder chemische bestrijdingsmiddelen

Gemeenten, hoveniers en bedrijven mogen sinds 2016 hun verharding niet meer beheren met chemische bestrijdingsmiddelen. Dit doen zij nu met bijvoorbeeld heet water of hete lucht. De Nederlandse overheid heeft dit besloten op basis van een EU-richtlijn om de waterkwaliteit goed te houden en de gezondheid van mens en milieu te beschermen. Recreatiebedrijven hebben een Green Deal gesloten met de Nederlandse overheid. Zij mogen tot 2020 nog bestrijdingsmiddelen gebruiken. De Beekse Bergen loopt voor op deze Green Deal en laat zien dat het zonder bestrijdingsmiddelen kan. Dhr. van de Ven (technische zaken, Beekse Bergen): "Met chemievrij beheer van ons terrein bevorderen we een gezonde en schone omgeving voor mens, dier en plant. Bijen symboliseren dit voor ons."

Schoon Water Brabant

Schoon Water voor Brabant is bedoeld om het gebruik van chemische onkruidbestrijding- en gewasbeschermingsmiddelen te verminderen. In dit project werken Brabantse agrariërs samen met gemeenten, bedrijven en bewoners. Het project is een initiatief van Brabant Water, Provincie Noord-Brabant, waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Brabantse Delta, ZLTO en Stichting Duinboeren. Voor meer informatie zie www.schoon-water.nl, of volg ons op Twitter of Facebook @overSchoonWater.

Brabantse Milieufederatie

De Brabantse Milieufederatie zet zich in voor biodiversiteit en een schoon milieu in Brabant. De milieufederatie zet op dit moment in Brabant op verschillende recreatieterreinen bijenhotels neer, om te illustreren hoe belangrijk een schoon, bloemrijk en chemievrij milieu is voor bijen en daarmee ook voor de mens.

160701 Beekse Bergen opent bijenhoten en beheert onkruid chemievrij deel 1.jpg

160701 Beekse Bergen opent bijen-hoten en beheert onkruid chemievrij deel 2.jpg

Is deze e-mail niet goed leesbaar? Klik hier voor de webversie.

Uitnodiging veldexcursie Schoon Water Helvoirt/Waalwijk

Deelnemers akkerbouw/maïs/veetelers

Beste deelnemers aan het project Schoon Water,

Hierbij bent u uitgenodigd voor een veldexcursie over gewasbescherming in de diverse teelten. We zijn te gast bij loonbedrijf Ad Buijs in Hedikhuizen. Na een rondje gewassen zullen we enkele machines nader bekijken en horen over de ervaringen van Ad.

Onderwerpen

- Grondbewerking
- Resultaten inzaai grasland
- Onkruidbestrijding in o.a. mais / suikerbieten / grasland
- Onkruidherkenning
- Ziektebestrijding in wintertarwe en wintergerst

Datum: **Donderdag 16 juni aanstaande**
Tijd: **19.00 – 21.30 h**

Plaats: Loonbedrijf Buys
Rietveldenweg 1
5256 TG Hedikhuizen (Heusden).

U bent van harte welkom. We gaan ervan uit dat u erbij bent. Lukt dat niet, dan graag even afbellen.

Met vriendelijke groeten,
Henry van den Akker - Delphy
Tel: 06 533 10 383

Schoon Water voor Brabant is bedoeld om het gebruik van chemische onkruidbestrijding- en gewasbeschermingsmiddelen te verminderen. De actie is een initiatief van Brabant Water, Provincie Noord-Brabant, waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Brabantse Delta, ZLTO en Stichting Duinboeren.

Secretariaat Schoon Water:
CLM, Posthus 62 4100 AB Culemborg
t 0345 470700 f 0345 470799
e info@clm.nl i www.schoon-water.nl

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.
Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden.

160610 veld excursie helvoirt waalwijk 16juni as

Bijenhotels voor chemievrij beheer

De Beekse Bergen, De Efteling en drie Brabantse golfbanen zetten deze maand samen met de Brabantse Milieufederatie per locatie twee bijenhotels neer. Zo laten ze zien dat zij zich inzetten voor chemievrij beheer op hun terrein. De bewoners van de bijenhotels, wilde bijen, staan symbool voor biodiversiteit en een gezonde, chemievrije leefomgeving.Er zijn meer dan 350 soorten wilde bijen in Nederland, maar veel daarvan zijn ernstig bedreigd. Wilde bijen zijn, net als honingbijen, belangrijke bestuivers. Om te overleven hebben zij voldoende schuil- en nestelmogelijkheden nodig en een schone leefomgeving met veel bloeiende planten en bomen.

Kinderen van BSO Buitenlust hielpen op 26 mei met de oplevering van de bijenhotels van De Efteling, in Bosrijk, aan de rand van het Golfpark. Eerder hielpen scholieren van het Prinsentuincollege in Breda al met de oplevering van de bijenhotels in de Beekse Bergen. Beekse Bergen beheren hun recreatieterrein chemievrij. Deze bijenhotels, en de bijenhotels bij Golfclub De Haenen, Golfclub De Pettelaar en Golfclub De Dommel, zullen later deze maand officieel geopend worden.

Schoon Water zet zich, samen met de Brabantse Milieufederatie, in voor chemievrij beheer van golfbanen en recreatieterreinen. Hierin werken zij onder andere samen met de Nederlandse Golffederatie. In 2020 moeten alle golfbanen en recreatieterreinen chemievrij beheerd worden, mits haalbaar en betaalbaar. Zij hebben hiervoor Greendeals gesloten met de overheid.

Het bijenhotelproject vond plaats met steun van de provincie Noord-Brabant, de Efteling, de Beekse Bergen en de Nederlandse Golffederatie.

160606 Bijenhotels voor chemievrij beheer.jpg

Nieuwsbericht

13 mei 2016

Schoonheid van water in beeld

Inhoud van de film
Ecoloog Christophe Brochard en zijn twee zonen Elco (10 jr.) en Milan (8 jr.) zijn gek op waterbeestjes. Elk weekend gaan ze op pad op zoek naar waterslakjes, watertorren en libellelarven die leven in de Nederlandse sloten.

Laat je meenemen op hun zoektocht naar de zeldzame gevlekte witsnuitlibellelarve! Tijdens hun avontuur ontdekken ze de kwaliteit van water in de stad en in natuurreservaat de Weerribben. Situaties in het water worden toegelicht door CLM-adviseur Peter Leendertse, een sportvisser en een waterbeestjes-expert.

Achtergrondinfo
Deze korte film, mogelijk gemaakt door crowdfunding, gaat over de waterkwaliteit in Nederland. Over wat er al gebeurt om water schoon te maken en wat we er voor kunnen doen om ons water zo schoon mogelijk te houden.
Vanaf 4:16 min. over de rol van de landbouw en de schoonheid van water.
Vanaf 5:10 min. CLM-adviseur Peter Leendertse over gewasbeschermingsmiddelen en schoon water.

Bekijk de film "De schoonheid van water"
Hieronder of op youtube: **youtu.be/tjURoqKINms**

160513 www.clm.nl_de schoonheid van water (filmpje)

'Betere benutting van percelen met de Wingssprayer'

PETER VAN HOUWELING

OUD-VOSSEMEER - Zeeuwse boeren en tuinders kunnen vanuit het project Schoon Water Zeeland een bijdrage krijgen in een investering voor schoner oppervlaktewater. CLM leidt dat project. Akkerbouwer Nils van Tilbeurgh uit Oud-Vossemeer investeerde in een Wingssprayer op een getrokken veldspuit. Hij legt uit waarom.

INTERVIEW

Wat is een Wingssprayer?
'Dat is een paneel dat over de hele breedte van de spuit achter de doppen gemonteerd is in een hoek van ongeveer 45 graden. Het paneel beperkt drift en zorgt voor een betere indringing van de spuitvloeistof in het gewas.
'Met de spuit is 10 tot 15 procent minder middel nodig.'

Hoe werkt de spuitmachine?
'De Wingssprayer spuit fijne nevel direct diep in het gewas dankzij de vleugels. Daardoor rollen er geen druppels meer van het blad en waait geen drift meer weg aan de achterkant van de spuit.'

Waarom deze aankoop?
'De belangrijkste reden is dat je met een Wingssprayer minder middelen nodig hebt en dat de drift met 99 procent wordt beperkt. Bovendien heeft een bespuiting meer effect, doordat het middel beter onderin het gewas komt.
'Een ander voordeel is dat je ook bij iets meer wind nog goed kunt spuiten.'

Waarom is dat goed voor schoon water?
'Rond bijna al onze percelen hebben we watervoerende sloten. Bepaalde middelen mag je niet spuiten in een strook van 1,4 meter vanaf de insteek van die sloten met een systeem dat minder dan 95 procent driftreductie heeft.
'Met de Wingssprayer mag dat dus wel. Bovendien is dan een minder brede teeltvrije zone nodig. We kunnen met de Wingssprayer onze percelen dus beter benutten.'

Welke gewassen bespuit u ermee?
'Al onze gewassen: aardappelen, uien, suikerbieten, cichorei, tarwe en graszaad.'

Is de spuit met de Wingssprayer al in gebruik?
'Ja, we werken er al een week of vier mee. Vanaf dit spuitseizoen spuiten we alles met de Wingssprayer.
'Ik doe overigens niet zelf de bespuitingen; dat doet mijn vader meestal.'

Waaruit bestaat de bijdrage vanuit het project Schoon Water Zeeland?
'De meerkosten ten opzichte van een gangbare spuit zijn 26.400 euro. Vanuit het project Schoon Water Zeeland hebben we de maximale bijdrage ontvangen van 2.000 euro.'

> Een bespuiting met een Wingssprayer heeft meer effect, doordat het middel beter onderin het gewas komt.

Nils van Tilbeurgh, akkerbouwer in Oud-Vossemeer — Eigen foto

160604 Wingsprayer, innovatiebijdrage Schoon Water Zeeland

Vlamingen op bezoek bij Schoon Water

View this email in your browser

Vlamingen op bezoek bij Schoon Water Gemeenten

Datum:
Donderdag 19 mei 2016

Locatie:
Bladel en Helmond

Programma:
Op donderdag 19 mei komen Vlaamse bestuurders en groenbeheerders op excursie in Bladel en Helmond. Zij krijgen informatie over de wijze waarop binnen het project Schoon Water wordt gewerkt aan chemievrij beheer van sportvelden. ‘s Ochtends is er een rondleiding op een sportcomplex in de gemeente Bladel. ‘s Middags nemen we een kijkje in Helmond. Zo hopen we vanuit het project Schoon Water Brabant ook bij te kunnen dragen aan schoon water in Vlaanderen.

Complete programma dagexcursie Chemievrij beheer sportvelden gemeenten Bladel en Helmond (pdf)

Deelname/aanmelding:
Bent u geïnteresseerd om ook deel te nemen aan deze excursie? Dat kan!
Meldt u dan uiterlijk vrijdag 13 mei aan bij Carin Rougoor: crougoor@clm.nl
Vervoer van Bladel naar Helmond is op eigen gelegenheid.
Voor de lunch wordt gezorgd.

160429 Vlamingen op bezoek bij Schoon Water.pdf

Is deze e-mail niet goed leesbaar? Klik hier voor de webversie.

Wijzigingsbesluit:verbod op professioneel gebruik gewasbeschermingsmiddelen op verharding (niet-landbouw)

31 maart 2016 | CULEMBORG

Geachte heer/mevrouw,

Namens Schoon Water Brabant informeren wij u. Op 30 maart j.l. is het wijzigingsbesluit gepubliceerd over het verbod van professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw. Het besluit staat op https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-112.html

In het besluit kunt u lezen dat vanaf vandaag (31 maart 2016) het verboden is om als professionele gebruiker op verharding gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken. Voor onverhard oppervlak gaat het verbod in per 1 november 2017.
Sportvelden en recreatiebedrijven zijn uitgezonderd van deze 2 verboden. Zij hebben een Green Deal ondertekend en dienen in 2020 te voldoen aan deze verboden. Daarnaast zijn er enkele zeer specifieke uitzonderingssituaties. Zie hiervoor https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-12110.pdf
Zogenaamde 'groene middelen' / 'laag risicostoffen' vallen ook onder het verbod en mogen dus niet toegepast worden.

Schoon Water vindt het belangrijk dat er nu duidelijkheid is voor de professionele gebruiker, gemeenten en terreineigenaren. Voor de particulier is er (nog) geen verbod. Communicatie naar inwoners van uw gemeente is belangrijk, daarom zenden wij u ook een advertentietekst toe, voor in huis-aan-huis-bladen (zie bijlage). In de kop van dit bericht kunt u nog specifiek aangeven sinds wanneer uw gemeente chemievrij werkt.

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met Schoon Water (info@schoon-water.nl of 0345-470751). Ook kunt u uw vraag stellen via het Schoon Water Forum op http://www.schoon-water.nl/forum/ Informatie over chemievrij beheer van zowel verharding als niet-verharding is te vinden op www.onkruidvergaat.nl

Met vriendelijke groet,

Namens Schoon Water Brabant,

Peter Leendertse

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}. U kunt uw gegevens inzien en wijzigen.
Geen mailing meer ontvangen? U kunt zich hier afmelden

Deze e-mail is verzonden met nieuwsbriefprogramma Laposta

160331 wijzigingsbesluit verbod op professioneel gebruik gewasbeschermingsmiddelen op verharding niet-landbouw

Is deze e-mail niet goed leesbaar? Klik hier voor de webversie.

Uitnodiging Schoon Water bijeenkomst Aardbei

7 maart 2016 | CULEMBORG

Beste {{voornaam}} {{tussenvoegsel}} {{achternaam}},

Op **donderdag 24 maart 2016** willen we u graag bijpraten over project Verbreding Schoon Water Brabant.

Locatie:	Van der Avoird Trayplant Leeuwerik 1, 4859 AC Bavel (nieuwe locatie)
Tijd:	Ontvangst om 13.00 uur Afsluiting om ca. 15.30 uur

Programma:

- Toelichting nieuwe regelgeving insecticiden in bedekte teelten (zuiveringsplicht bij gebruik) door Rene Rijken (Waterschap Brabantse Delta) en Harrie Pijnenburg (Delphy);
- Milieu-invloed van gebruikte middelen. Terugblik door CLM aan de hand van toegepaste bespuitingen;
- Groene gewasbescherming zet hard door; we bespreken de mogelijkheden;
- Vervolg van het project Verbreding Schoon Water Brabant.

Aansluitend zal er een rondgang zijn over het bedrijf 'Van der Avoird Trayplant'. Het bedrijf heeft er voor gekozen om al het water op te vangen en te hergebruiken in het bedrijf. De tussentijdse zuivering vindt plaats via een zandfilter. Analyses van afgelopen jaar van water voor en na de zuivering worden besproken.

Positieve uitstraling naar omgeving
Denk er ook eens aan om uw omgeving meer te informeren over uw werkwijze. Bijvoorbeeld via verwijzing naar een website met maatregelen om een teelt te realiseren en om de omgeving te sparen.

Bij vragen kunt u contact opnemen met:
Harrie Pijnenburg, Delphy (06-53427507)
Yvonne Gooijer, CLM (0345-470719)

160307 uitnodiging schoon water bijeenkomst aardbei

Is deze e-mail niet goed leesbaar? Klik hier voor de webversie.

Mooie chemievrije prestaties van Brabantse gemeenten voor Schoon Water!

11 februari 2016 | CULEMBORG

Beste Schoon Water gemeente,

Met deze mail willen wij u informeren over de stand van zaken rond Schoon Water voor Brabant. Allereerst complimenten voor de prestaties 2015. Bijna alle gemeenten waren chemievrij op verhardingen en in het groen en een aantal gemeenten is stapsgewijs bezig met chemievrij sportveldenbeheer!

Zoals u weet is in 2016 gebruik van chemie op verhardingen verboden, ook van biologische middelen. Schoon Water en de Gedeputeerde Johan van de Hout roept alle gemeenten op om vanaf dit jaar ook geen chemie meer te gebruiken in het groen.

Verbod geldt ook voor 'groene' middelen
Vanaf dit seizoen is het niet meer toegestaan om chemische bestrijdingsmiddelen te gebruiken op verharding. Binnen grondwaterbeschermingsgebieden werkten in 2015, 15 van de 16 Schoon Water gemeenten op verharding zonder chemie. Voor de meesten van u verandert er dan ook niets. Sommigen van u gebruiken ook zogenoemde 'groene' middelen. Deze middelen vallen ook onder het verbod en worden dus niet uitgezonderd.

De overheid heeft belangrijke redenen om stoffen zoals Ultima en Cito niet uit te zonderen van het verbod. Zo zijn er nog geen EU criteria voor laag risico middelen vastgesteld. Nederland wil niet haar eigen criteria vaststellen omdat zij niet het risico wil lopen teruggefloten te worden door de EU. Dit zou leiden tot verwarring, en vertraagt het gestelde doel van de Nederlandse overheid, namelijk: chemievrij werken.

Als 'groene' middelen op grote schaal toegepast zouden worden, leidt dit tot blootstelling van de mens en risico's voor het watermilieu (vissterfte). Deze aspecten worden niet beoordeeld in de toelatingsprocedure. Het verleden heeft aangetoond dat dit reële risico's zijn bij grootschalig gebruik op verharding. Om die middelen af te breken is zuurstof nodig, wat tot problemen in oppervlaktewateren kan leiden. Zie RIVM-rapport

CLM heeft recent een studie verricht specifiek naar het middel Ultima. Daaruit blijkt dat toepassing van Ultima op verhardingen kan leiden tot overschrijding van de drinkwaternorm voor de werkzame stoffen pelargonzuur en maleïne hydrazide in het oppervlaktewater. Zie CLM-rapport

Biociden vallen overigens niet onder het verbod. Biociden zijn chemische middelen om bijvoorbeeld ongedierte te bestrijden en om algen en mossen te verwijderen.
Het mag duidelijk zijn dat 'groene middelen' niet toegepast mogen worden. Volgens staatsecretaris Dijksma van I&M is chemievrij onderhoud, zonder 'groene middelen', betaal- en haalbaar. Velen van u laten dit ook al jaren zien.

Oproep: werk allemaal chemievrij ook in het groen
Zoals u waarschijnlijk bekend is, dient vanaf november 2017 ook chemievrij gewerkt te worden in het groen. Verreweg de meesten van u gebruiken geen chemie in het groen. Mocht u toch nog chemie gebruiken dan roept Schoon Water Brabant en Gedeputeerde Johan van den Hout u op om vanaf 2016 geen chemie te gebruiken in de plantsoenen. Doet u mee? Wij zien dat graag terug in de spuitgegevens die uw gemeente elk jaar aanlevert.

Inwoners van uw gemeente mogen als particulier per 2016 ook geen middelen meer gebruiken op de verharding in hun tuin. Voor hen is het ook logischer als u als gemeente geen chemie meer gebruikt. Geef uw inwoners het goede voorbeeld!

Sportvelden: chemievrije proeven worden uitgevoerd in Brabant
De provincie Noord-Brabant vraagt de Schoon Water gemeenten ook op sportvelden toe te werken naar chemievrij beheer. Daarom begeleidt Schoon Water gemeenten, golfbanen en voetbalclubs in dit proces en met proeven. Daar blijven we komende jaren ook mee verder gaan!

Heeft u interesse om een proef op te zetten of voert u er momenteel één uit? Dan horen wij dit graag.

We zijn benieuwd naar uw bevindingen en helpen graag bij het bedenken, realiseren en uitvoeren van proeven. Lees meer informatie over chemievrij beheer sportvelden.

In de loop van dit jaar zullen wij u informeren over de bevindingen van de proeven.

Vragen of kunt u ondersteuning gebruiken?
Heeft u vragen of wenst u ondersteuning op het gebied van chemievrij beheer op verhardingen, in het groen of op sportvelden? Neem gerust contact op met Schoon Water Brabant. Via Joost Lommen (CLM, 0435-470758 of jlommen@clm.nl) of Peter Leendertse (CLM, 0345-470751 of pele@clm.nl).

Deel uw kennis en ervaringen op het forum!
Veel collega gemeenten worstelen nog met chemievrij beheer omdat ze nu pas starten. We willen u vragen uw ervaringen te delen via het www.schoon-water/forum ! U kunt daar ook vragen stellen en uw tips delen.

Met vriendelijke groet, namens Schoon Water Brabant,
Joost Lommen en Peter Leendertse (CLM)

www.schoon-water.nl

Schoon Water voor Brabant

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Initiatiefnemers zijn Provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, ZLTO, stichting Duinboeren en de Brabantse waterschappen. Uitvoering is in handen van CLM Onderzoek en Advies, DLV Plant en EcoConsult. Grond- en oppervlaktewater zijn bron voor drinkwater. Loonwerkers, aardappel-, boom- en vollegrondsgroenteelers in heel Brabant doen mee aan het project. In elf grondwaterbeschermingsgebieden, doen zelfs alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen mee: bewoners, bedrijven, landbouw, en gemeenten. Zo zorgen zij samen voor schoon drinkwater, nu en in de toekomst. Zie ook www.schoon-water.nl

160211 mooie chemie-vrije prestaties van brabantse gemeenten voor schoon water